

TAIKOS PERSPEKTYVOS

KODĖL IZRAELIS SUTIKO SU PALIAUBŲ PLANU

Prezidentui Nixonui viešai užtikrinus, kad arabai neišnaudos piktam amerikiečių siūlomų 90 dienų paliaubų, Izraelio vyriausybė pagaliau pritarė tam planui. Planas numato tas 90 dienų išnaudoti tiesiogėm ar netiesiogėm kariuoninių šalių deryboms sutarti dėl Izraelio sienų ir kitų karo priežasčių. Kodėl prezidentas galėjo duoti užtikrinimą? Tikimasi, kad jis panašų užtikrinimą gavo iš sovietų. Tiems priklauso kreditas už tai, kad tą planą priėmė Egipto Nasseris. Egipto priešlėktuvinų raketų batarėjos turi rusų igulas, kurios klauso savo, o ne Egipto, vadų įsakymų. Už

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

tat sovietai galėjo pažadėti Nixonui, kad jie tas batarėjas, pasinaudodami paliaubomis, neperkels arčiau Suezio kanalo. Nixonas už tai galėjo pažadėti ar duoti suprasti, kad amerikiečiai paliaubų metu netiesiškai Izraeliui daugiau amerikiečių lėktuvų.

Visa tai tik parodo, kad taika Art. Rytuose kol kas dar daugiau priklauso nuo Maskvos ir Washingtono negu nuo kito. Bet kodėl sovietams reikalinga taika, jei dabartinė būklė jiems padėjo pastatyti koją ten, kur net carai nesvajoto -- prie Nilo pakraščiu? Faktas, kad ne visi arabų kraštai priėmė amerikiečių planą siūlo dalinį atsakymą.

ko Izraelio vyriausybė? Ar jai nebūtų patogiau išsiderėti taikos sąlygas toliau kovojant, išnaudojant turimą karinį, ypač aviacijos pranašumą? Atsakymas į tai prašosi toks, kad ir izraelitai nėra liūtų tauta, ir juos griaužia abejonės kirminas. Jei, pavyzdžiui, Amerikos žydams karas Vietname atrodo beprasmiškas, tai ir Izraelio gyventojams, ar bent jų daugumai, karas dėl išlaikymo iš arabų atimtų dykumų vis daugiau ir daugiau nusibosta.

Tiesa, Izraelis šiuo metu žyde žydi. Nepaisant to, kad 20% visų tautinių pajamų eina krašto apsaugai, jo ūkis pergyvena smarkų ekspansijos laikotarpį. Bet kaip ilgai? Kiekvienas lėktuvas pasiuntimas per Sue-

Lietuvių jaunimas dainavo, šoko ir deklamavo Europos lietuvių studentų savaitėje, kuri buvo suruošta Vokietijoje. Kun. J. Dėdino nuotrauka

visas užkariautas teritorijas. 65% visų izraelitų šiandien galvoja, kad jų valstybės situacija pablogėjo. Dauguma tačiau dar yra karingai nusista-

SNIEČKUS VĖL PUOLĖ LIETUVIUS IŠEIVIUS

Okup. Lietuvoje minėjus okupacijos 30-ą sukaktį, Vilniaus filharmonijos salė-

Chorams, bei eilės Leniną garbinančių dainų, pastaruoju metu tik per vieną mėnesį buvo įsakyta išmokti papildomas dainas, kaip I. Dunajevs kio "Ir platus gi kraštas mūs gimtasis", A. Ostrovskio "Raudonąją gvazdiką", B. Dvarionio dainą "Kur Nemunas teka".

Įvairiuose okup. Lietuvos kampuose kolektyvai įtemptai dirbo, ruošdami įvairias dainas apie Leniną, kaip A. Novikovo "Dainą apie Leniną", R. Žigaičio kanta-tą "Leninui, Tėvynei -- širdies daina", be to ir ukrainiečių dainą "Pailink, smilgele, žemiausiai" ir kt. (E)

BENDRUOMENĖS SPAUDOS RADIJO DIENA

Šių metų DIENA įvyks ta rugsėjo 19-20, šeštadienį ir sekmadienį, Tabor Farmoje, teikiančioje vašingumą ir idealią aplinką. Simpoziumo būdu bus svarstoma tema "Kas mums skauda ir kaip gydyti", apimanti šiuos klausimus: 1. Lietuvių Bendruomenė -- jos stiprėjimo ir negalavimo ženklai, 2. lietuvių spauda -- kaip ji savo uždavinius mūsų visuomenėje atlieka, 3. lietuvių radijas -- ką jis savo klausytojams duoda ir turėtų duoti. Taip pat yra numatoma ir atskirų pasitarimų. Daug dėmesio bus skiriama pa-sižmonėjimui.

Vienos nakties nakvynė ir dviejų dienų valgis (pietūs-vakarienė-pusryčiai-vėl pietūs) vienam asmeniui -- 15 dol. Rengistruotis prašoma iš anksto, be ne vėliau kaip iki rugsėjo 5 dienos šiuo adresu: Dr. Antanas Butkus, 2370 Canterbury Rd., Cleveland, Ohio 44118. Tel.: (216) 932-9944.

je, iškilmingame susirinkime kalbėdamas, A. Sniečkus savo kalboje pakartojo panašiomis progomis skleidžiamus teiginius apie tariamai pačių Lietuvos gyventojų pasirinktą komunistinę santvarką ir, kaip jau įprasta, neišvengė puolimų prieš vad. buržuazinius nacionalistus, ypač prieš Vakaruose už savo tautos išlaisvinimą veikiančius.

Cia keli Sniečkaus propagandinių, įgrisusių teiginių -- "šventės" progapavyzdžiai. Jis kartuoja: "Lietuvos darbo žmonės 1940 metais nuvertė liaudies nepa-kenčiamą fašistinę vyriausybę... Absoliučios krašto piliečio daugumo išrinktas Liaudies seimas 1940 m. liepos 21 d. įstatymiškai patvirtino liaudies pergalę Lietuvoje, paskelbė d a m a s Lietuvą tarybine, socialistine valstybe..." Sniečkus toliau džiaugėsi, kad "pavergtoji klasė išsilaisvino iš savo pavergėjų... be kraujo praliejimo..." Pagaliau, jis tvirtino, jog "tokia yra objektyvi istorinė tiesa, nesugriauama logika".

Šioje Sniečkaus kalboje nėra nei logikos, nei tiesos. Priešingai lietuvių tautos valia ir norams, Sovietų Sąjunga, 1939 m. rugpiučio 23 d. susitarusi su naciu Vokietija, 1940 m. birželio mėn. okupavo Lietuvą.

Per kelias dienas į Lietuvą atgabenus daugybę Raudonosios armijos dalinių, komunistų partijos narių, slaptosios policijos žmonių ir kitokių Rusijos pareigūnų, Lietuvos gyventojams buvo atimtos visos teisės. Lietuvių tauta neteko ir rinkimų teisės. Gyventojai buvo varomi jėga balsuoti, bet ne rinkti atstovus. Vadinamąjį Liaudies seimą išrinko, ginkluotų jėgų remiama, viena komunistų partija. Būtų metas, kad Kremlius su jo atstovais Lietuvoje nustotų skleisti kvailus melus, nes jais niekas netiki.

Kiek vietos kalboje buvo skirta ir "nacionalistams". Sniečkus čia vėl kartuoja nuo seniau skelbtus teiginius, pvz. "Imperializmo ideologai savo tikslams pasiekti šiandien aktyviai naudoja lietuviškuosius buržuazius". (Nukelta į 2 psl.)

Kas nauja Pasaulyje

• URUGVAJAUS teroristai, kurie penktadienį pagrobė brazilų konsulą ir du amerikiečius, reikalaujami paleisti jų organizacijos Tupamaros sumintus narius, Urugvajaus vyriausybė atsisakius tai padaryti, pranešė nužudę įkaitus.

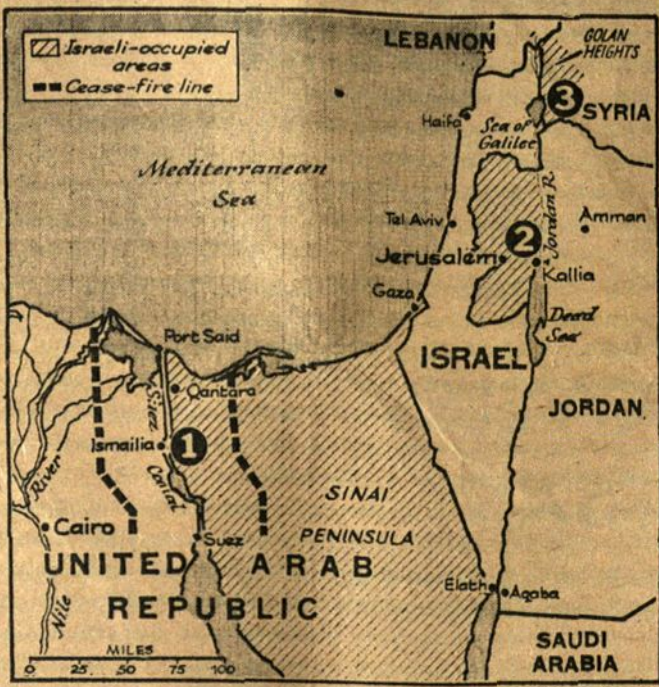
• VAKARŲ VOKIETIJAI po 10 dienų derybų Maskvoje su Sovietų Sąjunga pasirašius sutartį, kurios pilnas tekstas dar laikomas paslaptį, bet manoma, kad sovietai padarė vokiečiams nuolaidų dėl Berlyno ir Vokietijos sujungimo, šią savaitę į Maskvą vyksta kancleris Brandt, kur jis susitiks su Kosyginu.

• PRANCŪZIJOS vyriausiojo štabo viršininkas gen. Fourquet šią savaitę vyksta į Maskvą, kur jis bus oficialiu svečiu vyriausiojo štabo viršininko gen. Zacharovo.

• ANGLIJOJE po 3 savaitių streiko laivų krovėjai grįžo darban. Dėl streiko uostuose buvo užblokuota apie 300 laivų.

• PALIAUBOS tarp Izraelio ir arabų kraštų, kurios prasidėjo praeitą savaitę, keliose vietose jau buvo pažeistos arabų partizanų, tačiau stebėtojai pasislieka optimistais. Derybos bus ilgos ir sunkios.

• RYTŲ VOKIETIJA išsiuntinėjo Švedijai, Belgijai, Kanadai, Danijai, Prancūzijai, Italijai ir Olandijai notas, prašydama pripažinti Rytų Vokietijos valstybę.

Suezio kanalo rajone (1) ramu, bet arabų partizanai toliau plūdinėja kitose vietose prie Kallia ir Golan.

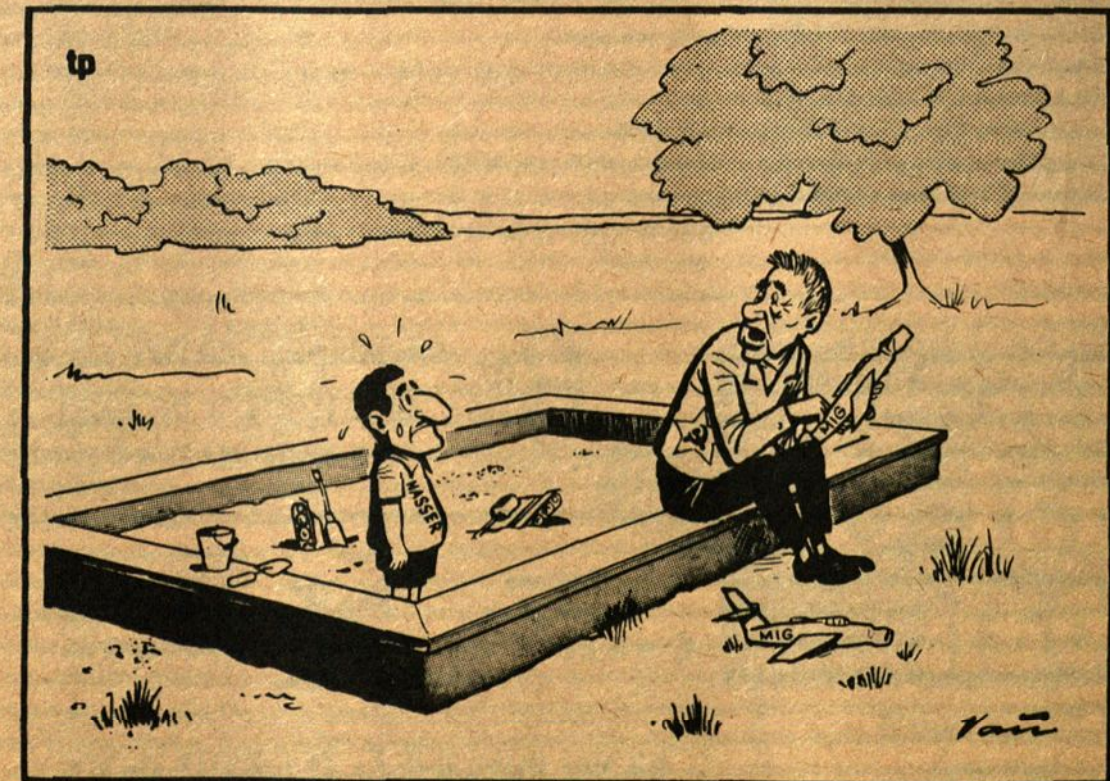
zo kanalą kaštuoja per 4.000 dolerių vien bomboms, amunicijai, benzinui. Kiekvieno tanko išlaikymas fronte per dieną kaštuoja 1,500 dolerių. Izraelis yra daugiausia prasiskolinusi šalis pasaulyje, kiekvienam jos gyventojui tenka bent 1.400 dolerių valstybinės skolos.

Kaip Amerikoje ir kitose Vakarų šalyse, Izraelio jaunimas yra nepatenkintas nusistovėjusia tvarka ir norėtų taikos, nors ir reikėtų atiduoti

DAINŲ ŠVENTĖ VILNIUJE

• VILNIUJE, liepos mėn. įvykusi dainų šventė, jei spręsti iš aprašymų okup. Lietuvos spaudoje, buvo gausi dalyviais ir turtinga rusiškomis dainomis, ypač Leniną liaupsinančiomis. Į dainų šventę buvo pakviesta 30,000 savi-veiklininkų ir jų daugiau kaip pusė sudarė choristai, buvo apie 2,5 tūkstančio šokėjų, 2,000 liaudies ansamblių dalyvių ir t.t.

Rengėjai nusiskundė, kad ne visuose Lietuvos rajonuose rengtasi dainų šventei. Pvz. Širvintų rajone nesugebėta paruošti nei vieno kolektyvo. Nedaug dainininkų ar šokėjų sulaukta iš Švenčionių, Šilalės, Varėnos, Akmenės, Skuodo rajonų. Menkai pasiruošusi Klaipėda.

-- ... Nutilk, tu nemoki juo naudotis, tai ir viskas!

VOKIEČIAI IR RUSAI (2)

JŲ SANTYKIAI ISTORIJS EIGOJE

Mes jau minėjome Rapalo sutartį, kuria Vokietija ir Sovietų Sąjunga užmezgė diplomatinis ir prekybinius santykius bei atsiskakė nuo reparacijų. Reichstogas tą sutartį vienbalsiai ratifikavo. Kartu užsimezgė slapta kariuomenės — Reichswehro bendravimas su Raudonąja Armija. Savo teritorijoje sovietai leido vokiečiams išbandyti ginklus, kurie Versalio sutartimi buvo jiems uždrausti. Sovietų Sąjunga vėliau gavo 300 milijonų markių kreditą, o tūkstančiai vokiečių specialistų padėjo Sovietijos supramoninimo procesui. 1926 metais Vokietija ir Sovietų Sąjunga pasirašė naują neutralumo sutartį, kuria vokiečiai stengėsi išblaškyti Maskvos baimę, kad jie koger dar sudarys prieš sovietus bendrą frontą su Vakarais. 1932 metais Sovietija 47% užsienių prekių importavo iš Vokietijos. Hitleris, atėjęs valdžion, 1926 metų sutartį prailgino ir 1939 m. rugpjūčio mėn. davė sovietams papildomą 200 milijonų markių kreditą.

Mat tuo laiku vokiečiai pradėjo varžytis su Vakarais dėl sovietų talkos. Abieji sutiko pripažinti specialius sovietų interesus Baltijos valstybėse, Lenkijoje ir Rumunijoje. Anglai ir prancūzai kalbėjo tik apie "peržygiavimo" teisę, tuo tarpu vokiečiai siūlė pasidalinti į interesus sferas. Stalinas apsisprendė už sąjungą su Hitleriu, kuris nereikalavo sovietų įstojimo į karą, bet pripažino jų interesus Rytų Europoje. Pirmojo pasaulinio karo pralaimėtojai faktinai apsisprendė už 1914 metų sienų atstatymą. Rugpjūčio 22 d. Ribbentropas nuskrido Maskvon, kur netrukus pasirašė paktą. Jo pirmame straipsnyje atsiskakoma nuo prievartos "Abi susitarančios šalys įsipareigoja nesigriebti jokių prievartos veiksmų, agresyvios laikysenos ir puolimo viena prieš kitą, ir būtent paskirai ir lygiai taip kartu su kitom valstybėm."

4-me straipsnyje sutarta, kad nė vienas kraštas nedalyvaus kokiam nors bloke, kuris būtų nukreiptas prieš kitą. Slaptame susitarime, kuris Sovietų Sąjungoje iki šiol dar nėra viešai paskelbtas, susitarantieji pasidalino interesus sferomis; Len-

kija — dėl kurios D. Britanija ir Prancūzija rizikavo karu — turėjo būti padalinta. Baltijos valstybės, rumunų Besarabija ir šiaurės Bukovina atiteko sovietams. Dabar Hitleris galėjo pradėti savo karą.

Po Prancūzijos nugalėjimo Hitleris gavo pasveikinimą iš Molotovo. Sovietai

Sovietai dar ir šiandien didžiuojasi tuo susitarimu. Sovietija, kuri Tolimuosiuose Rytuose kovojo su Japonija, galėjo išvengti dviejų fronto karo, gavo progos atsikvėpti ir pasiruošti eventualiam Hitlerio užpuolimui.

Sovietams nebuvo paslaptimi, kad Hitleris jau

Pokario metais Berlyne... sovietai buvo įsitikinę, kad jiems viskas priklauso, net ir šis vokiečių dviratis...

prisijungė Lietuvą, Latviją, Estiją ir Rumunijos Rytų provincijas. Lenkija buvo jau padalinta kiek anksčiau. Hitleris pasiuntė sveikinimo telegramą Stalinui juo 60 metų sukakties proga. Stalinas 1939 m. gruodžio 21 d. atsakė: "Abiejų tautų draugystė, sustiprinta bendrai pralietų krauju, tęsis dešimtmečius. Su aukšta pagarba jūsų J. Stalinas."

savo "Mein Kampf" pageidavo "Lebensraum im Osten". 1940 metais jis pradėjo skverbtis į seną sovietų įtakos sferą — Balkanus. Tų metų lapkričio mėn. Molotovas atvyko į Berlyną, kur ji pasitiko SS garbės kuopa. Apygyvendintas jis buvo Bellevue pilyje. Hitleris jam pasiūlė prisidėti prie vokiečių-italų ašies, kuri virstu didžiąja žemyno

DIRVOS NOVELĖS KONKURSAUS

TEMA. Autoriams suteikiama neribojama teisė novelės temą, turinį ir pobūdį patiems pasirinkti.

ILGIS. Novelės ilgis neribojamas.

LAIKAS. Paskutinė rankraščiui įteikti data: 1970 metų spalio 1 d.

ADRESAS RANKRAŠČIAMS SIŪSTI: Dirva, Novelės Konkursas, 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

PARUOŠIMAS. Konkursui siunčiami rankraščiai būtina privalo būti paruošti rašomąja mašinėle ir pasirašomi slapyvardžiu. Tas pats slapyvardis užrašomas ant pridėdama voko, kuriame užlipinamas raštelis su autoriaus tikrąja pavarde, adresu ir telefono numeriu. Vokas nebus atidarytas, jeigu ant jo bus pažymėta: nelaimėjus — neatplėšti.

SĄLYGOS. Laimėjusiam autoriui bus įteikta 300 dolerių premija. Konkurso skelbėjas turi teisę premijuotąją novelę be papildomo atlyginimo spausdinti Dirvoje atskiru leidiniu ar novelių rinkinyje. Autorius gali premijuotąją novelę spausdinti antruoju leidimu.

NEPREMIJUOTIEJI RANKRAŠČIAI gražinami jų autoriams arba paliekami naudotis konkurso skelbėjui atskirai sutartomis sąlygomis.

JURY KOMISIJA sudaroma iš trijų asmenų. Ji visai nepriklausomai paprasčia balsų dauguma sprendžia, kas premijuotina ir kas rekomenduotina spausdinti. Jeigu komisija nuspręstų, kad nė viena jai pateikta novelė nepremijuotina, premija tais metais neskiriama ir perkeliama į ateinančius metus.

Mecenatas — SIMAS KAŠELIONIS.

SNIEČKUS VĖL PUOLĖ...

(Atkelta iš 1 psl.)

nus nacionalistus, gyvenančius užsienyje, kurie išdavė savo krašto interesus. Tačiau dabar jau darosi visiškai aišku, kad jų veikla pasmerkta nesėkmei. Jais nebetiki ne tik mūsų žmonės, bet ir užsienyje". Toliau jis dėkojo "pažangiesiems užsienio lietuviams", nes, esą, tik jie teisingai supratę Lietuvoje įvykusias permainas.

Būdinga, kad apie "nacionalistų" nesėkmę Sniečkus ir kiti okup. Lietuvos komunistai kalbėjo prieš penkmetį, dešimtmetį ir dar seniau, bet, kadangi apie tą "nesėkmę" tenka taip dažnai kartoti, ir patys iškilnių dalyvių, kalbos klausytojai, lengvai pagalvojo: Sniečkus vis puola, matyt, mūsiškiai Vakaruose vis dėlto veikia sėkmingai. (ELTA)

FRONTININKAI KRITIKUOJA

Lietuvių fronto bičiuliai, populiariai žinomi "frontininkų" vardu, savybėje ir informacijai leidžia LFB biuletinį. Čia daug rašoma apie savus reikalus, bet pasitraipos, kurios liečia visų lietuvių reikalus, vertos ir visų lietuvių dėmesio.

Liepos mėnesio biuletinyje rašoma apie VLIKO seimą, VLIKO biuletinį ir Laisvės komitetą.

VLIKO seimas, buvęs gruodžio 7-8 dienomis, biuletinio apžvalgininko nuomone, vertas kritinės analizės.

"Seimas buvo plačiai aprašytas visoje lietuviškoje spaudoje", rašo apžvalgininkas. "Eilė pranešimų

sąjunga prieš D. Britaniją. Už tai rusai galėtų įsiviešpatauti pietryčių Azijoje.

Molotovas nebuvo nusistatęs prieš tokį pasiūlymą, tačiau abejojo ar D. Britanijau jau iš tikro sumušta: dėl orinių puolimų turėta eiti posėdžiauti į rūsį. Molotovas reikalavo Suomijos, Bosforo ir Balkanų.

Po keturių savaitių Hitleris įsakė ruošti "Barbarossa" žygiui — karui prieš Sovietiją. Nors Stalinui 1941 metų pavasarį pasisekė susitarti su Japonija, Hitleris tikėjosi, kad jis galėsias sovietus sumušti dar prieš žiemai ateinant ir prieš JAV įstojimą į karą. Jis sulaužė paktą, apie kurį 1939 m. rugsėjo 1 d. Reichstage, kad tas paktas "tarp mūsų visiems laikams išjungia prievartos pavartojus".

Kai Hitlerio ambasadorius Maskvoje von der Schulenburg 1941 m. birželio 22 d., 4 val. ryto įteikė Molotovui karo paskelbimą. Molotovas po pirmo susijaudinimo paklausė: "Kam jūs tai darote? Mes dar galėjome tartis."

(Sekančiam numeryje — vokiečių - sovietų santykiai po karo).

(vm)

GAUNAMA DIRVOJE IR PAS PLATINTOJUS

Kaina \$6.00

buvo net ištisai spaudoje paskelbti. Pagal oficialią informaciją "Seimas praėjo jaukioje ir darbingoje nuotaikoje", be matomos tarpgrupinės trinties ar nereikalingų ginčų.

"Bet gi, ar iš tikrųjų taip viskas gražu? Tai buvo seimas aukščiausios mūsų institucijos — Vyriausio Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto. Jame turėjo būti jaučiama kovos dvasia, energija ir ryžtas. Čia turėjo būti peržvelgti praeities darbai ir numatyti nauji keliai ir būdai sunkiame Lietuvos laisvinimo darbe. Neturėtų būti pripuolamo planavimo. Čia turėtų atspindėti kruopštumas, tikslumas ir konkretumas. To seime, deja, pasigedome".

"Daugumas kovos vėteranų jau pensininko amžiaus. Taigi ta 'jauki ir darbinga nuotaika be tarpgrupinių trinties' ar nėra dalinai pavargimo ir išsekimo išvada? Pakartotinai seime buvo kalbėta apie jaunimą. Net nutarimuose siūloma sudaryti jaunimo komisiją.

O kai A. Budreckis atisklausė seimo, ar atsirsatų trys grupės, kurios paremtų jaunimo priėmimą į VLIKą, visa eilė grupių atstovų entuziastingai pareiškė džiaugsmą ir paramą. Reiškia, atsisakoma principų, dėl kurių tiek daug buvo kovota. Įgaliojimas iš Tėvynės jau tik graži praieities pasaka."

Toliau dėsto apžvalgininkas:

"Nors ir baidomasi dar žodžio "persiorganizavimas" ir puolamas kiekvienas, kuris mėgina kalbėti apie laisvinimo organų persitvarkymą ir prisitaikymą laiko reikalavimų, tai eilės

seimo atstovų entuziazmas įsileisti jaunimo grupę į VLIKą, nestatant nei klausimo, kas ir kokių pagrindu tą grupę sudarytų, yra aiškus pripažinimas, kad esama VLIKO padėtis taisytina. Tai parodo, kad VLIKas turi ieškoti jėgų gyvoje tremtyje. Dabar net penkios grupės iš VLIKą sudarančių penkiolikos grupių, nepajėgia užsimokėti nustatyto 100 dol. mokesčio. Ką jos atstovauja?"

Biuletenis taip aptaria VLIKO leidžiamą biuletinį:

"VLIK leidžia šešiomis kalbomis informacinius biuletinius: lietuvių, anglų, vokiečių, italų, ispanų ir prancūzų kalbomis. Kiek ir išvis ar kas tais biuletiniais pasinaudoja — duomenų neturi net pats Vlikas. Lietuvių biuletiniu lietuviški laikraščiai pasinaudoja..."

Apie Laisvės Komitetą:

"Laisvės komitetas suseno. Be to, Audėnas, Nemickas, Vainauskas "išnuomoti" VLIKO valdybai. Tad faktiškai komitetui liko tik Puzinas, Sidzikauskas ir Vaitiekūnas. Sidzikauskas rūpinasi ACEN (Pavegtųjų Seimo reikalais), Vaitiekūnas — seka padėtį okupuotoje Lietuvoje, Puzinas — vadovauja Lithuanian Research Institutui..."

Biuletenis daro pesimistišką išvadą:

"Nėra, deja, jokių padrasinančių ir stiprinančių faktų, kurie VLIKE, ALTe ar LLK pasireikštų. Visur senatvė ir rutina. Gal ir gerai, kad svietas iš toliau nemato ir todėl nenusimena. O nusiminti pagrindo net per daug".

Skaityk ir platink DIRVĄ

VIVAT ACADEMIA

Lietuvis jau dainuoja nuo pat jaunų dienų. Ir ta meilė dainai riša mus visus. Albumas "Vivat Academia", jaunimo įgrotas ir įdainuotas, šokių muzika linksmina visus, o patriotiniais žodeliais primena Nemuno Šalėlę...

Tai graži dovana jaunimui, o ir vyresniems puikus studento dienų prisiminimas. Albumo kaina \$8.50. Plokštelės gaunamos pas platintojus:

Chicagoje:

Karvelio krautuvėje, 2501 W. 71 St.
Gradinsko krautuvėje, 2512 W. 47 St.
Brazdžionio krautuvėje, 2646 W. 71 St.
Marquette Delicatessen, 2553 W. 71 St.
Feliksas Daukus, 7159 Maplewood Ave.
Endzelis, 3240 So. Halsted

Clevelande:

Dirvoje, 6907 Superior Ave.
Baltic Delicatessen, 677 E. 185 St.

Bostone:

Baltic Florist, 502 E. Broadway
Lendraitis Leonas, 450 E. 7 St.

New Yorke:

Jack Stukas, 1016 Schliefer Rd., Hillside, N. J.
Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn, N. Y.
Pašukonis Jonas, 86-22 98th St., Woodhaven, N. Y.
Galminas Jonas, 84-20 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y.

Detroitė:

J. Gaizutis, 571 Grixdale
Sabalis Antanas, 32 Simpson Rd., Rochester, N. Y.

Los Angeles:

A. Skirius, 4366 Sunset Blvd., Hollywood, Calif.

Toronte:

J. R. Simanavičius, 175 Parkside Dr.

Pirmoji plokštelė "Grogame Jums" gaunama pas B. Brazdžionį, 2646 W. 71 St., Chicagoje.

SAVE AT
Mutual Federal Savings and Loan
2212 W. CERMAK RD., CHICAGO, ILLINOIS 60608
Peter Kazanauskas, President Tel. 847-7747

6% ON SAVINGS CERTIFICATES OF \$10,000. OR MORE. 2 YEAR MATURITY PER ANNUM
Paid and Compounded Quarterly 5% REGULAR PASSBOOK ACCOUNT PER ANNUM
NOW INSURED TO \$20,000.

DIRVA THE LITHUANIAN NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

SECOND-CLASS POSTAGE PAID AT CLEVELAND, OHIO • PUBLISHED TWO TIMES A WEEK EVERY WEDNESDAY AND FRIDAY BY AMERICAN LITHUANIAN PRESS RADIO ASS'N. VILTIS, INC. • SUBSCRIPTION PER YEAR \$13.00 • SINGLE COPY 15 CENTS.

EDITOR VYTAUTAS GEDGAUDAS

DIRVA ISEINA TREČIADIENIAIS IR PENKTADIENIAIS • PRENUMERATA MEAMS \$13.00, PUSEI METŲ \$7.00 • ATSKIRO NUMERIO KAINA 15 CENTŲ • STRAIPSNIAI TRUMPINAMI IR TAISOMI REDAKCIJOS NUOŽIORA • NESPAUSDINTI STRAIPSNIAI GRAŽINAMI TIK AUTORIAM PASAŲANT • PAVARDE PASIRAŠYTI STRAIPSNIAI NEBŪTINAI ISREIŠKIA REDAKCIJOS NUOMONĘ • UŽ SKELBIMŲ TURINĮ IR KALBĄ REDAKCIJA NEATSAKO.

SIŪLOME ANKETĄ

Tam tikrų žinių rinkimas anketų keliu nėra naujas ir lietuviams. Kartais savo specifinius klausimus patiekia organizacijų centrai savo nariams. Buvo ir keli atsitikimai, kada redakcijos klausinėjo skaitytojus suteikti nuomonių apie laikraščio turinį.

Žinių telkimas, stengiantis patirti visuomenės nuomonę ypač supopuliarėjo JAV, žurnalistui George Horace Gallupui 1935 metais įsteigus Amerikos viešosios nuomonės institutą. Tai buvo sėkminga pastanga sužinoti visuomenės nuomonę bendraisiais gyvenimo periodo klausimais. Šis visuomenės interesų rodyklis prigijo ir pasidarė nuolatiniu politinio gyvenimo palydovas. Kiekvienų politinių įvykių akivaizdoje mes matome pastangas nu-

spėti kaip vyks rinkimai, ar priitariama vienam ar kitam vyriausybės ar legislaturės aktui, ir kt.

Lietuvių visuomenė JAV yra savaimingas vienetas su savo problemomis, pastangomis sėkmingiausiai tvarkytis savitarpėje ir netgi (bent menininkų) populiarumo svarsčiais. Tikrai yra nepaprastai įdomu praveisti siūlomą anketą mūsų visuomenės tarpe. Dirva tikisi, kad į daugelį problematinių klausimų atsakys ta lietuvių visuomenės tylinčioji dauguma, kuri ir neturi progos kaip kitaip pareikšti savo nuomonės kaip tik panašiu būdu.

Gallupo tyrimo institutas paprastai pasitenkina tam tikru nuosimėčiu, kuris yra atrama tolesniems daviniam. Dirva nesikesina į tą sudėtingą skaičiavimo

ANKETA

Į atitinkamą jūsų žinių ir nuomonės kvadratą prašoma įrašyti X. Anketos nereikia pasirašyti, ar paversti ją vardine. Užpildyta anketa pasiūsti: DIRVA, anketa — 6907 Superior Ave., Cleveland, Ohio 44103.

Anketą atsiųsti būtina iki 1970 m. rugsėjo 1 d.

IŠKIRPTI

Aš Moteris Vyras Netekėjusi Ištekėjusi Nevedęs Vedęs

Amžius iki 25 iki 35 iki 50 iki 65 virš 65

Mokslas Pr. Mokykla Highschool arba Aukšt. mokykla

gimnazija Universitetas

1 Skaitau lietuvišką spaudą: mažai vidutiniškai daug

2 Pažįstu lietuvių visuomenės politinį ir kultūrinį gyvenimą: mažai vidutiniškai gerai

3 Pažįstu ok. Lietuvos gyvenimo sąlygas: mažai vidutiniškai gerai

4 Skaitydamas Dirvą domiuosi: Pasaul. ir JAV Liet. visuom. Kronika Kultūr. Humorą

5 Skaitau lietuvių knygas: neskaitau nedaug skaitau daug

6 Jei nominuoti 1969-70 metų meno atstovu, kurį nominuotumėte (pavardę įrašyti) poetą _____

rašytoją _____, dramaturgą _____,

aktorių _____, dainininką _____,

kompozitorių _____, dailininką _____.

7 Dėl bendravimo su ok. Lietuva ir atvykstančiais į JAV lietuviais:

a) tik privatiškumo ribose (apsukti atsakymą) taip ne

b) viešai (remti ir lankyti koncertus, etc.) taip ne

c) lankyti Lietuvą taip ne

d) siųsti org. vienetus (šokėjus, sport. etc.) taip ne

e) siųsti jaunuosius pavieniai taip ne

8 Ar reikia reformų ir koordinacijos tarp LB ir ALT veiklų:

taip ne

9 Ar LB dera stengtis apimti greta kultūrinės veiklos ir politinę:

taip ne

ISPŪDŽIAI IŠ SAN FRANCISCO KONFERENCIJOS

BILIJONŲ SUKTNIS...

Pedro Gonzales išgyvena už apie 200 dol. per metus su žmona, seserim, bobute ir 9 vaikais. Tikro skaičiaus dievaži, nenustatyčiau, nei kuris kam priklausio. Verčiasi nevisai turtingai, bet ir nebadauja. Kaip jam visgi padėti? Kaip išgelbėti tą skurstantį bilijonierių? Mat daugelis mūsų, ir patsai Pedro nežino, kad jo vardu JAV investavo daugiau 3 bilijonų dolerių. Toks oficialus skaičius buvo nurodytas San Francisco konferencijoje Psekretoriaus Pietų Amerikos reikalams Ch. A. Meyer. O tai dar tik maža dalis Pedru skiriamų lobių. Lotynų Amerikoje amerikiečiai smarkiai lenkyniauja įtakomis su Sovietų Rusija ir Raudonąja Kinija. Rusų veikla ten pradėjo reikštis prieš dvejus metus, ir šandien išsivystė į didžiulio masto "techniškos paramos" operacijas. Tai komunistų atsakymas į JAV "Alliance for Progress" ir "Peace Corps" politiką. Kiniečiai gi, patys badaudami siunčia ryžių sklidinai prikrautus laivus bei priedo puikiai treniruotų subversijos agentų spiečių.

JAV kapitalas dalinai numatytas žemdirbystės sektoriui: mašinoms, trašoms, DDT nuodams ir pan. Bet diduma -- grynai pinigai. Tie bilijonai brukami brukami lotynų Amerikos kraštams. Poprimygtinų maldavimų jie išdidžiai priimami, kaip šio tokio atleidimo įrodymas JAV atžvilgiu, kas žinoma jų nesulaiko nuo JAV žvejų laivų apšaudymo...

To paskutinio fakto nepalietęs, Psekretorius Ch. A. Meyer visgi atvirai nusiskundė, kad lotynų nacionalizmas iš principo priešiskai nusistatęs JAV atžvilgiu. Nepadedą jokios pašalpos, jokie Foreign Aid planai, jokios Panameri koniškos konferencijos bei paktai.

Turėdamas Los Angeles daug draugų ispanų kilmės, nuo Kubos ligi Argentinos, Peru, Bolivijos, Meksikos (mat apgraibomis gali susikalbėti, ir kaip europietis nesukeliu jų tarpe anglo saksams kaž kodėl skiriamam antagonizmo), galiu šimtaprocentiniai patvirtinti oficialią nuomonę.

mašineriją. Anketa, todėl, įgija tam tikrą atsiklausimo pobūdį. Tačiau ji bus ir liks ryški mūsų tylinčiosios daugumo nuomone, ko ir siekiame.

Kaip matote iš anketos teksto: ji nesudėtinga. Ji daug paprastesnė, kaip panašios anketos kitų specialiu institucijų. Tačiau, kaip ir visos anketos, ji reikalauja dėmesio ir atvirumo. Pav. jeigu jūs neskaitote liet. knygų, jūs turite turėti drąsos įrašyti tai atvirai. Tikrai tada ir surinkti daviniai atvaizduos tiesą.

Dirva kviečia paremti tą įdomų eksperimentą. Daviniai bus paskelbti, ir mes matysime savo visuomenės atvaizdą statistikoje.

ČESLOVAS GEDGAUDAS
SANTA MONICA, Calif.

"Pinigine parama nepajėgsime išspręsti savitarpio lūžio", -- pareiškė Meyer gana nusivylusiu tonu. Žinoma. Paprastas dviejų absoliučiai skirtingų civilizacijų, dviejų priešingų pasaulėžiūrų vienas kito nesupratimas ir nenoras suprasti.

Mums europiečiams, užtenka peržengti Meksikos sieną, kad pasijustė Europos atmosferoje. Meksikiečiai gi ikėlė pirmą kartą koją JAV teritorijon, nukeliavę tik pusę mylios nustebę suunka: "Mama mia!" Iš priešingos pusės, turistai "gringo" peržengęs sieną į pietus ir kiek pasižvalgęs, pareiškia iš visos širdies "Wow!"

Taigi, artimiausių kaimynų galvosena, laikysena, tikslai, darbai bei idealai tiek tolimi vieni nuo kitų, kad vargu ar pakaks dar mažiausia bent 25 metų ištisos gentkartės, kad juos šiaip taip išlyginti, kai niveiliuos visapasaulinis skruzdelynas.

Tiksliai ir sąžiningai, psekretorius Ch. A. Meyer nurodė to dalyką stovio rezultatus: Sovietai, pasinaudodami tokia dangaus siūsta proga turi jau investavę 12 bilijonų į lotynų nacionalinį jausmą, į "atsipalaidavimo nuo jankių" obalsį.

Japonai tačiau dar gudresni. Jie neinvestuoja nė cento o naudojami kapitalais pilamais į Pietų Amerikos bedugnę belenktyniaujančių Sovietų ir JAV, ir už tą gryną valiutą, kiša jiems savo nupigintas televizijas, radio, dviračius ir pan. (japonų gaminių jau 50 metų joks kitas kraštas pasaulyje nesugebėjo pigumu nukonkuruoti), taip kad galutinėje išvadoje, tie visi Sovietų Sąjungos bei JAV bilijonai atsiduria Tokio bankuose. (Ši paskutinė informacija iš privačių šaltinių: labai žinomos lėktuvų linijos savininko ir vieno atsakingo irgi plačiai žinomo banko atstovo).

Tuo tarpu, lotynų Amerikoje padėtis vis aštrėja. Ypač Peru ir Urugvajus gali tapti begalo didelė problema artimiausiu laiku. Bebaigiant tenka pripažinti, kad JAV tolimesnis traktavimas Pietų Amerikos ambicingų tautų kaip "neturtingų giminaičių iš kaimo" gali atsilipti krize daug rimtesne nei Kubos ar Puerto Rico epizodai.

Gal čia reikėtų truputį padorumo ir kito priėjimo, tokio kaip pasirinkta Afrikoje. Psekretoriumi Juodo Kontinento klausimais paskirtas B. Carter -- negras. Kodėl negalima padaryti tokio pat žesto santykiaujant su pietų kaimynais, parenkant ispanų kilmės? Savas savą tikrai geriau supras ir suras bendrą kalbą...

Pereinant prie Afrikos kontinento klausimų B. Carter iš kart įžangoje nusiskunde, jog jo nuomone tam žemynui skir-

riama permaža dėmesio ir kapitalo. Tiktai 2 bilijonai dolerių, tai grynas menkniekis, kol kas ten tėra investuota. Ogi tie investavimai didžia dauguma neproduktyvūs ir žūna be atpildo kaip cukrus vandeny... Kartojame tuos pat Pietų Amerikoje vartojamus metodus: žemės ūkio pakėlimui skiriamos sėklos, mašinos, agronomai, DDT nuodai... Visai atvirkščiai elgiasi rusai. Jie brol, tau pažada pastatyti Kongo upėje visų tvenkinių tvenkinį, kurio propagandos vertė nuskamba visame pasaulyje, o investuoto kapitalo vertė nežūna lyg ūkininkui patęšiant pievą, bet apsimoka dešimteriopai (kaip atsimenat, belgų bendrovei apsimokėjo Kauno elektros stoties įrengimas, ar kitu pavyzdžiu, švedų degtųjų magnato, Gretos Garbo garbintojo, privatus biznelis Lietuvoje).

Aišku, su B. Carteriu negalima ginčytis. Investavimo galimybės Afrikos kontinente tiesiog svaiginančios. Libijos naftos milžiniški klodai, atrasti tik po ka-

ro, ir dar vos tepaliesiti. Zambezi bei Kongo upių hidroelektriniai mastodontai, savo galimybėmis nužeminantieji visus kitus pasaulio irėnigimus nykštukų klasėn.

Apie Rodezijos deimantus ir Pietų Afrikos aukso kasyklas mums uždrausta kalbėti, jie taip pat tabu, lyg būtų mėnulyje... Bet Katanga - Pasakų šalis! Uraniumo klodai vieni didžiausių pasaulyje, dėl kurių žiauriai kariauta kelis metus, nacionalinių aistrų priedangoje. Tenai, kur tik beįremsi kastuvą, atsivers deimantas, ar aukso, platinos, sidabro gabalas, ar vario kilniausio laipsnio ruda, kuri dar vertingesnė šiais elektronikos laikais. Žodžiu, tik pakask!

Katanga, geologų vienbalsiu nutarimu, laikoma didžiausia kilniųjų metalų koncentracija visoje planetoje. Tos nesi baigiančios vadų žudynės, genčių kovos, Tautų Sąjungos bevėgės intervencijos ir spaudos nyki apskritakalbė dabar igauna šokią tokią prasmę, ar ne? Marijonečių tautinio šokio užkulisyje vyko kitas daug rimtesnis šokis: belgų, rusų ir JAV bilijonų suktinis...

Kviečiame praleisti savo atostogas Pietinės New Jersey Atlanto pakraščio gražiame kurorte

OCEAN CITY

mūsų vasarnamyje. Kambariai su šiltu ir šaltu tekančiu vandeniu kainuoja tarpe \$45.00 ir \$55.00 savaitei dviem asmenim.

EUGENIJA ir JONAS JASINSKAI
Hotel Croft Hall, 601 Atlantic Ave., Ocean City,
New Jersey 08226
Telefonai: 399-9871, Privatus 399-1221
Area Code 609

Saugus ir pelningas santaupų investavimas į nekilnojamąjį turtą

Jūs gaunate Kalifornijos valstybės įstaigose įregistruotą nuosavybės lakštą, be Jūsų sutikimo ar su Jumis neatsiskaičius niekam neperleidžiamą. Dėl smulkesnių informacijų kreipkitės į mus, lietuvių įkurtą ir vadovojamą investavimo Bendrovę

RŪTA Inc., 3002 Santa Monica Blvd.
Santa Monica, Calif. 90404
Tel.: (213) 828-7525

Pasiskubinkite įsigyti

AGONIJA

— IŠKIRPTI —

DIRVOS ADMINISTRACIJAI
6907 Superior Avenue
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol., už kuriuos prašau atsiųsti:

..... egz. J. Gliaudos romaną "AGONIJA".
Kaina 5 doleriai.

Pavardė ir vardas .....

Adresas .....

Apie padėkas

Kiekvienas žino, kad asmenybės kulto laikais Tarybų Sąjungoje kiekviena kalba, kiekviena daina, eilėraštis ar sporto įvykis, turėjo baigtis viešomis padėkomis draugui Stalinui. Esą, tik jo išminties dėka visi laimingi gyvena ir kuria komunistinę visuomenę.

Kas to nežino, kiekvienas tai žino. Seni laikai, bet...

Bet kaip dabar su padėkomis? Ar dar pagal seną tradiciją žmonės dėkoja kam nors? Dėkoja.

Tik reikia mokėti: kaip dėkoti? Ir reikia žinoti: kam dėkoti? Tačiau susidaro tokios komplikotos situacijos, kad padėkosi — įkliūsi, nepadėkosi — ir vėl užtrauksi įtarimus. Buvo taip:

Devyniolikos metų poetė Valerija Novodvorskaja parašė padėkų odę. Toje odėje mergina padėkojo "partijai ir vyriausybei" už čekoslovakų sukilimo malšinimą; už tas kulkas, kurios pataikė į čekoslovakų krūtines; už stalagų bei vorkutų įsteigimą tundroje; už sugebėjimą nesukėlus triukšmo pasaulyje, sunaikinti penkiasdešimt milijonų gyvybių, kad komunistinė visuomenė galėtų išsilaikyti; už čekų, GPU tardymo būdą; už prieštaraujančių rašytojų siuntimą į psichiatrines ligonines...

Mergina buvo politiškai raštinga ir padėkų odę atrodė, kaip nesibaigianti "partijos ir vyriausybės" nuopelnų litanija.

Parija ir vyriausybė ėmė Valeriją į Kazanės psichiatrinę ligoninę. Bet tai nėra ligoninė. Tai yra galutinė nepagydomų bepročių buveinė. Kazanė toli, prie Uralo. Jeigu ir kils trečias pasaulinis karas, jokia invazija Uralo nepasieks, ir niekas Valerijos iš bepročių namų neišvaduos.

Tai man ir dėkok po tokio įvykio "partijai ir vyriausybei".

Lietuvis dramaturgas Saja, vyras po ūsais, ne kokia ten devyniolikametė Valerija. Bet ir jam tenka dėkoti. Tačiau jis kitaip gieda.

Mūsų slaptieji informatoriai iš aneksuotos Lietuvos pranešė:

-- Saja metė drąsų iššūkį padėkų rutinai. Jis tapo tarybinio avangardizmo pradininku.

-- Kodėl, kaip, koku būdu?

-- Į savo pjesę Mamuntų Medžioklė Saja įvedė įdomiausius personažus, kurie ignoruoja partiją ir vyriausybę.

-- Neįmanoma!

-- Tamsta, tik išiklausyk, kaip atvirai skamba protesto gaida:

už galvą, pilvą, rankas ir kojas,
ir už tai, kas tarp kojų —
dėkoju, dėkoju...

-- Čia gi sena padėkų rutina, -- mes atsakėme ilgadistanciniu kabeliu, -- Saja dėkoja už partės inter pedes, reiškia po ilgos buveinės Amerikoje jis dar in good shape.

-- Tamsta nesupranti avangardizmo esmės. Saja dėkoja, bet kam jis dėkoja? To jis nepasako. Turi dėkoti "partijai ir vyriausybei". To jo personažas nedeklaruoja.

-- Tas jūsų Saja įkliuvo Valerija į bepročių namus.

-- Formaliai čia kaltas pjesės personažas, ne Saja. Dramaturgas įvedė pjesėn nedėkingą personažą. Publika supranta protesto gaidą. Kiekvienas identifikuoja save su personažu, kuris nedėkoja "partijai ir vyriausybei" už tai, ką jis turi tarp kojų. Suvokiate?

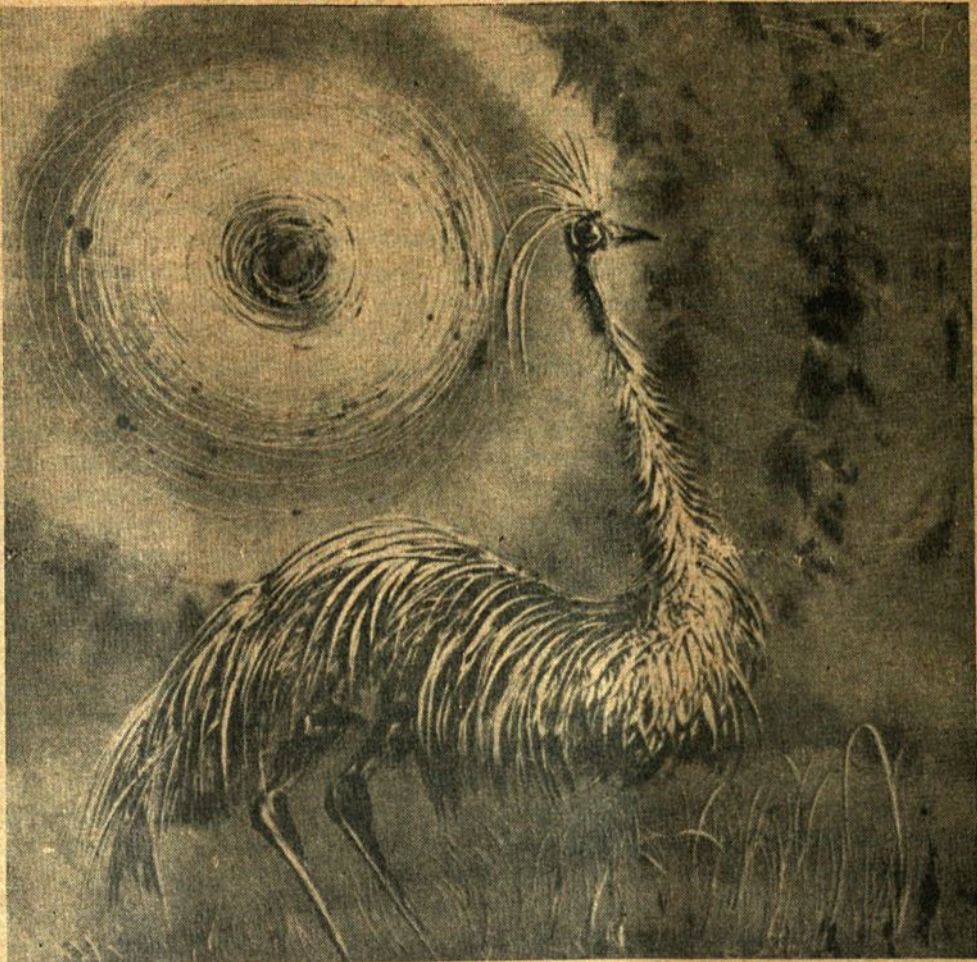
-- Suvokiame, -- mes pasakėme ilgadistanciniu kabeliu.

Ištikrųjų mes suvokėme, kaip sunkiai gimsta tarybinės scenos avangardizmas, jeigu viską reikia pradėti ne nuo smegenų ar senamadiškos širdies, bet, tiesiog, ad rem, nuo partės inter pedes.

bai.

Toji kopytelė visada liudys, kad lietuvių tauta yra katalikiška tauta; tauta mylinti šv. Mariją, į Kuriją kopytelės lankytojai melsis ir gal išmels, kad bus lietuvių tautoje Bažnyčios

Jonas Paskutinis

VACLOVAS RATAS

Emu (monoprint 1970).

DVASIŠKIO NUOMONĖ DĖL KOPYLČIOS

Mintys, plaukiančios iš lietuvių kopylčios Romoje

Kada buvo įrengiama lietuvių kopylčia Washingtone, vadinama Šiluvos Švenčiausios Marijos kopylčia, tai Vilniaus krašto lietuviai kalbėjo: — Dėl ko nepavadinta toji kopylčia Aušros Vartų Marijos vardu?

Dabar, kada Romoje yra įrengta Aušros Vartų Marijos Gailestingumo Motinos titulu kopylčia, vėl nepasitenkinimai.

Kiekviena bažnyčia ar kopylčia, kuri yra iškilmingai pašvęsta, turi turėti ti-

tulą — pavadinimą, kurio negalima pakeisti be šv. Sosto leidimo.

Pirmąsios Romoje bažnyčios turėjo fundatorių titulus. Turtingi žmonės, dėgą Kristaus meilės uolumu, paskyrė savo namų krikščionių apeigoms — juos pavertė į bažnyčias.

Tikintieji, tiems namų savininkams — fundatoriams reikšdami padėką, pavadino tuos maldos namus jų vardais.

Pav. Vėtinio (šv. Vitalijo bažnyčia); Equitito — (šv. Martino); Pamakijaus; Fašiolės (šv. Nereo); Lucinos ir kitos.

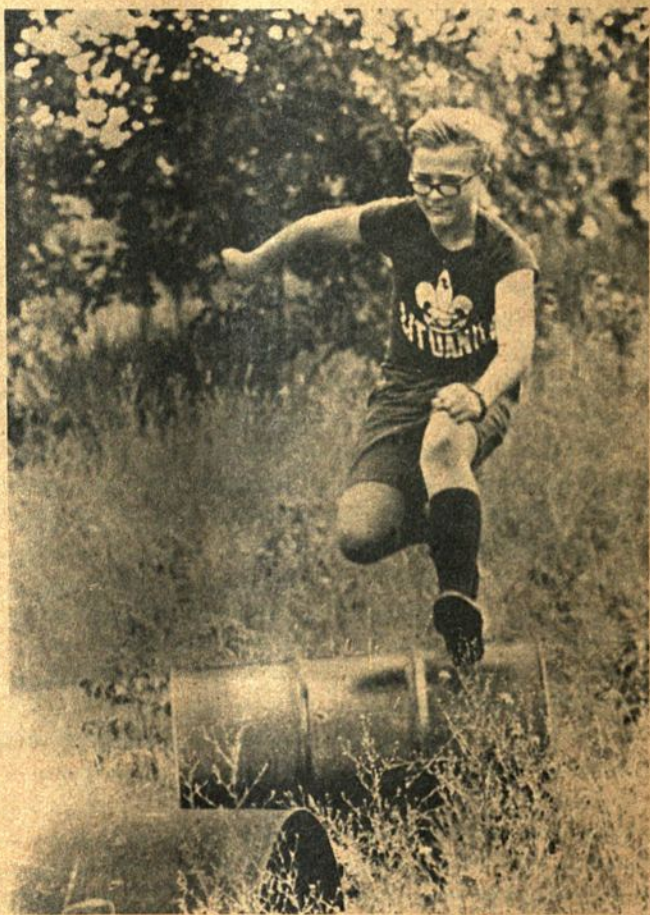
Pradžioje Roma turėjo 25 tokias bažnyčias, kurios vadinosi fundatorių titulais — vardais. 499 metais tokių titularinių bažnyčių buvo jau 30, neįskaitant Laterano, šv. Petro, šv. Povilo ir vadinamoji Marijos Didžioji bazilika. Bažnyčios pradėjo turėti šventųjų kankinių titulus.

Didžioiose altoriuose buvo įdėdama šventųjų relikvijos ir tųjų šventųjų vardu būdavo vadinamos bažnyčios.

Paprastai pageidaujama, kad bažnyčių pavadinimas būtų atvaizduotas statulomis šventųjų, kurių vardą bažnyčia turi. Statulos turi stovėti bažnyčios aiškiose vietose, kad kiekvienas, kuris įeina į bažnyčią, matydamas tas statulas ar šventųjų paveikslus, suprastų, kaip toji bažnyčia vadinasi.

Mes, lietuviai, dar neturime šventųjų kankinių. Kada kardinolas P. Marella liepos 7 dieną konsekrovo lietuvių kopylčios altorių, tai į jį patalpino keturių šventųjų kankinių relikvijas. Jei tų keturių vardais būtų buvusi pavadinta mūsų kopylčia, tai nebūtų lietuvių kopylčia.

Lietuviai, kuriuos smaugia bedieviškasis komunizmas, turi jau daug kankinių. Bet jie nėra Bažnyčios paskelbti šventaisiais kan-

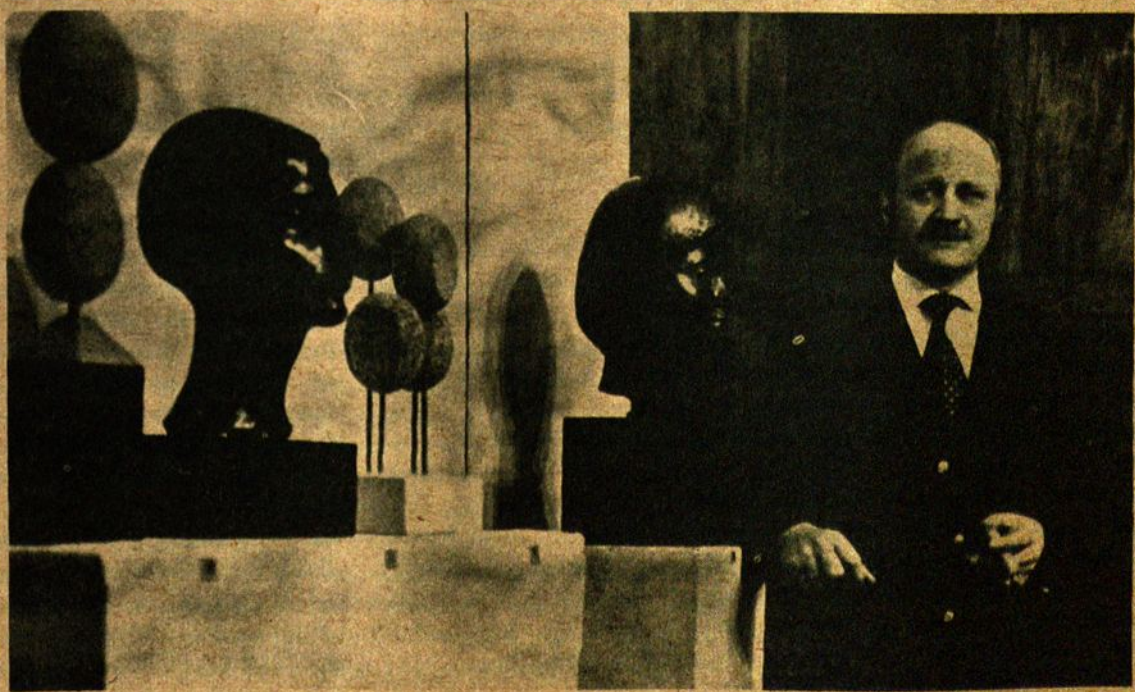

Bėgimas per kliūtis...

G. Plačo nuotrauka

K. Donelaičio lituanistinės mokyklos Chicagoje klasių ir skyrių globėjos. Sėdi iš kairės: B. Matutienė, E. Gečienė, Z. Pocienė, V. Kosmonienė, R. Petrašaitienė, Stovi: N. Jurkšaitienė, E. Klėlienė, N. Gaižutienė, A. Dirkenė ir D. Žukauskienė. Trūksta: A. Kleizienė, R. Kučienė, D. Balčienė, L. Aleksienė, I. Rimavičienė ir I. Jurgilienė.

Skulptorius V. Dragunevičius prie savo kūrinių.

V. Maželio nuotrauka

ŽMONĖS -- NE MANO KARTOS

Leonas Urbonas

Phillip Nattan Square, kitaip sakant, Toronto Rotušės aikštė šiandien mena kūriniu pavirto. Nors be manęs to kūrinio nebūtų, tačiau darbas - tapyba ne kieno kito, o surrealisto Giorgio de Chirico.

Stovėjau menininko sielos vidury; tiesiog pačiame paveiksle. Šviežių dažų paveikslas, ne terpentinu, o benzinu pakvėpęs. Šis reikia dovanoti, mes visi gyvename benzino gilynė.

Rotušės aikštę milžinai iš didelių betono kvadratų sudėliojo. O kai dauguma nakties mylėtojų išsiskirstė ir tik pavienės porėlės ant grindinio statulom sustingo, o iš baugumo suartėjo, aikštė šachmatų lenta pavirto su besibaigiančia partija.

Statūs namų kontūrai saugojo šachmatų lentą. Tenai, kur Dominijos Centro pastatai tą kontūrą aukštyn iki pat debesų ištempė, žemyn į aikštę žiūrėjo mėnulis. Jis tiko į paveikslą, nors jau tas mėnulis, kokią aš iš savo jaunystės prisimenu. Veidas rusvai raudonas, išpurtes; miesto tvaiko ir dūmų prisigėręs. Ant jo senos šypsenos amerikonas astronautas dideliais kampuotais batais pavaikščiojo, pamindė.

Tas įvyko lygiai prieš vienus metus. Tuos pirmus žmogaus nedrausius žingsnius stebėjau televizijos ekrane gyvendamas kitoj žemės rutulio pusėj.

Didelis sapnas tapo realybe. Pažadas ir daugiau net ir didesnių sapnų išpildyti. Priminimas, kad individo galios yra tikta sapnuoti, o tuos sapnus įgyvendinti reikia milijonų rankų ir tūkstančių galvų. Ne bet kokių galvų -- pačių geriausių. Iš dalies ir liūdna buvo, pėdsakai liko mėnulyje, o romantika dingo.

Be to išpurtusio mėnulio veido Chirico tapybos nebūtų. Gal tik dėl to mėnulio ir aš toj užburtoj lentoj šachmatų figūra tapau. Kitu atveju mane keturios sienos priglaustų. Elektros šviesoj Hermann Hesse, Steppenwolf skaityčiau.

Stovėjau ilgai kol visą vaizdą į savo sugėriau. Suplakė miesto širdis. Klausiausi neramaus jopulso. Jame plakė milijonai širdžių. Tos sustingusios figūros apsikabinę susiglaudę ir į vieną pavirtę ant tos šachmatų lentos klausėsi savo širdžių balso. Ne siklausė gal tas, parko gale ant kieto suolo atsigulęs. Atsinešė jis laikraštį, bet jo neskaitė -- po galva pasidėjo. Pagyvenusios akys nemiegojo, pusiau pra-

Dominijos Centro pastatai Toronte

vertos ganėsi jaunos porėlės nesuskaitomuos bučiniuose ir glomonėse.

Norėtum spėti, kad neturtingoj gatvelėj jis turi kambariuką ir į siaurą keturių sienų globą grįžti neskuba. Spėdamas, gali klįsti, gal jis kambario sugrįžti visai neturi.

Toronto Rotušės Aikštė nėra viena iš tų, kad kartą pamatęs, užmiršti galėtum. Miesto tėvai jai išpuošti ilgai tarėsi rinkosi skulptūrą. Išsirinko. Ši garbė teko anglų skulptoriui Henry Moore.

Nereikia ilgai žiūrėti į tas flegmatiškai sensualias formas. Matai, iš karto, kad ir pats Giorgio de Chirico iš savo šios nakties surrealistinio tapybos paveikslo šios bronzos lauk nemes-tų.

Tik pažiūrėk į patį Rotušės pastatą, kuriam pastatyti miestas dvidešimt penkis milijonus dolerių išleido. Ar jis neprimena tau Henry Moore? Tie du puscilindriniai stiklo-betono didžiuliai pastato pavidalai, vienas į kitą šeimyniškai, intymiai, šiek tiek primityviai, atsisukę, globojo, saugo -- ne vaiką -- bet kažką, nežemišką, iš tolimos erdvės atlėkusi laivą ar gyvį.

Skubėk, atimk, nubrauk tuos stačius kontūrus, tą valandas mušančią bokštą žaliai variniu stogu.

Palik benzino kvapą, ir tau stabdžių nebus į sekantį šimtmetį nusikelti.

Užmigo mėnulis debesin įsivyniojęs. Šachmatų lenta tuščia. Šiltokas vasaros lietuvis ją plauna. Jis išplovė man tą surrealistinį peizažą.

Pasinešiau į miestą. Gatve slinko mašinos, šaligatvių žmonės. Žmonės -- ne mano kartos. Buvau svetimas, o gal net ir nematomas; į mane niekas nežiūrėjo.

Kruptelėjau.

Gal šimtą metų Chirico paveiksle užburtas stovėjau?!

Gerai, kad lietus nesiliovė. Jis man buvo vienintelis pažįstamas užburtam mieste. Stambūs lašai krito ant telefono vielų, neonu iškabų. Jie tiško tenai ir migla leidosi žemyn ant megztinių, marškinių ilgų nešukuotų plaukų, susivėlusiu barzdų. Liesi barzdotti veidai nešiojo neagresyviai, be laukinių ambicijų ir troškimų, kanapių dūmais prijaukintas akis. Tos akys -- ne mano kartos.

-- Įdėkite man pinigų -- prašo liesa aukšta kaulėta būtybė, o man prie veido kiša darbų nevargintą jauną ranką. Šlapi ploni ilgai plaukai virvutėmis kaulėtu kaklu draikosi ir prilimpa prie neaiškios spalvos megztinio.

-- I am a girl, in case you don't know. I want some cash. And don't you get any ideas!

Aš tikrai negavau "idėjų". Ji to "cash" irgi negavo. Gal aš nebuvau visai tikras, kad jos ir mano gadynės pinigai tie patys. Gal aš tikrai šimtą metų Phillip Nattan Square išstovėjau.

Yonge ir Bloor gatvėmis vaikščiojau iki pat ausros. Kaip ir tas žmogelis parke, ant suolo nesku-bėjau keturių sienų globai atsiduoti.

Gatvėse buvo žmonių iki ryto, nors jie ir ne mano kartos. Oras kvėpėjo visokių rūšių benzinu ir alyva, o sutiktos akys kanapių dūmais.

Viešėdami Chicagoje aplankykite **PARAMA** MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVE

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAZEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

Špionažo Kazas

Pierre Nord (5)

Įpusėjęs pobūviui ir nugėrus gerokai whisky, Boyle pasakė:

-- Vadinasi, Felsen nusižudė! Kokia biauuri istorija!

Staiga užklyptas Dubois bandė pasipiktinęs protestuoti, kad užkirtus kelią Boyle pasakyti ką jis galvoja.

-- Tai kvaila. Kodėl Felsen turėjo nusižudyti?

-- Atsiprašau, sir, bet ši kartą jūs vėluojatės. Šeštadienį rytą jis išvyko į medžioklę vienas su šunimi į savo ūkį Juodame Miške. Jis nusišovė iš šautuvo, apžiojęs vamzdį.

-- Tai medžioklės nelaimingas įvykis!

-- Jo burna buvo atidaryta.

-- Jis galėjo žiovauti, arba čiaudyti. Ir kulka niekad nežinau kur lekia...

-- Ar jus nestebina, sir, kad vokiečiai stengiasi sudaryti išpūdį, kad jis mirė tarnybos pareigose?

-- Ne. Būkite jų vietoje. Spalio mėnesį gen. Wendtland, BND direktoriaus pavaduotojas ir admiralas Luedke, Nato štabo narys, įtarti šnipinėję, nusižudė. Dviejų mėnesių laikotarpy šeši kiti aukšti pareigūnai Hans Schenk, Edeltraut Grapentin, plk. Johannes Grimm, Gerhard Boehm, Bernard Du dek ir Arnold Willerding irgi nusižudė. Ne visi buvo šnipai, bet tam tikra spauda tuo tiki arba bent norė-jo įrodyti. Šitai galima demoralizuoti ir išgąsdinti

visą kraštą, sukelti politinę krizę. Tad pilnai suprantama, jei tokiu atveju Bonnos vyriausybė nori nuslėpti ir Felseno tikrąją mirtį. Jis būtų devintasis savizudys Vakarų Vokietijoje, klasifikuotas kaip sovietų šnipas.

-- Felsenas šitoj aferoj yra tryliktasis, sir. Dubois pradėjo nervotis.

-- Jūs apsirinkate, kiek tai liečia Felseną. Jis negalėjo būti išdaviku.

Boyle veidas sugriežtėjo, išsiduodant, lyg jis būtų apie tą reikalą žinojęs daugiau už Dubois, tik negališ pasakyti. Reikėjo leisti jam kalbėti. Bet pradžioj nutraukti tylą, kuri išviešpatavo, tad Dubois, sverdamas kiekvieną žodį pradėjo:

-- Kiekvienu atveju vienas tikrai yra laimingas Vakarų Vokietijoje, tai kontražvalgybos viršininko pavaduotojas. Jo medžioklės vaizdas nuostabus. Trylika savizudžių ir tarp jų jo tiesioginis viršininkas. Ir dar keliasdešimt areštų, ar ne? Tai biauuru, bet mūsų profesijoje galima tapti dideliu, jei kraštas būna supuęs.

Boyle nusišypsojo.

-- Jūs irgi tapote dideliu, -- tęsė Dubois. -- Ar paskutinėm dienom į jūsų tinklą nepakliuvo gražus būrys šnipų?

-- Ach... -- pasakė Boyle, -- jūs taip galvojate. Bet mano viršininkai įsitikinę kitaip. Jie nepriiskiria viso to mano kreditui.

Dubois pajuto progą išbandyti savo įtarimą, kurį buvo susidaręs dėl sovietų šnipų likvidavimo Anglijoje ir Vokietijoje.

-- Jūsų viršininkai kreditą priskiria rusui, kuris perėjo į jūsų pusę. Jums ir vokiečiams užtenka tik pasižiūrėti į jo užrašų knygutę...

Didžiausiam nustebimui Boyle atsakė:

-- Kaip jūs tai žinote? Štai kodėl aš galiu tvirtinti, kad jūs apsirinkate dėl Felseno.

Dubois vos žado neteko. Bet pirm negu galėjo tęsti, sekretorius Coburn-Nutton, vadinamas Co-

coanats, pertraukė juodviejų pasikalbėjimą, prisartinęs pasveikindamas ambasadoriaus vardu, kuris tuo metu buvo išvykęs iš Paryžiaus. Tą momentą, jei būtų galėjęs, Dubois būtų sušaudęs Cocoanutą...

Baigiantis pobūviui, Dubois rado progos atsiveikinant Boylei pasakyti:

-- Tikiuos, kad netrukus pasimatysime. Aš turiu jums daug dalykų papasakoti.

Paskutinioji frazė buvo melagystė, nes ją sakydamas galvojo: "Jūs turite man daug įdomių dalykų papasakoti".

-- Tikrai mes turime pasimatyti. Kada jūs užbaigsite savo anketą apie Felseną, galėtumėte padaryti suolį į Londoną. Aš galėčiau jums papasakoti apie savo nemalonumus ir... apie jūsų. Nes juos jūs greit turėsite.

-- Pažadu, -- atsakė Dubois. -- Ateinančią savaitę.

Jis susilaikė paklausti: "Kokių nemalonumų?" Dubois sistematiškai atsisakydavo užsikabinti ant kabliuko, kurį jam pakišdavo. Pagaliau, visvien Boyle nieko nebūtų pasakęs.

Diena nebuvo veltui prarasta. Jis išivaizdavo nemalonumus, kuriuos jam pranašavo Boyle. Kiekvienu atveju dabar jis turėjo atsakymą į klausimą, kurį jau keturi mėnesiai statė dėl tūlo Vlasovo. Da bar jis žinojo, kas davė pavardes. Ir reikia laukti, kad kitą savaitę jis gaus sąrašą tikrų ir netikrų rusų šnipų Prancūzijoje. Kokia katastrofa, jei tame sąraše figuruos ir tokie asmenys, kaip Vokietijoje gen. Felsen. Naktį jis apnavo kašmarišką sapną, kad jis pats persekiojamas nusižudo, kaip ir Felsenas. Logiškai galvojant jis buvo prancūziškasis Felsen.

Kitą dieną jis nusprendė, kad užkirtus kelią Vlasovo melui įrodyti Felseno nekaltumą ir tada jis galės sekmingai dirbti drauge su Boyle.

(Bus daugiau)

GERIAUSIAI PAILSĖSIT PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAŽO — GRAŽIOJE LIETUVISKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvis kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pesčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

**VILA AUDRONĖ
PRIIMA SVEČIUS**

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.

Stefanija Rūkienė

GRIŽIMAS Į LAISVĘ

IŠTRAUKA IŠ SIBIRO TREMTINĖS ANTROJO TOMO ATSIMINIMU. KNYGA IŠEINA IŠ SPAUDOS RUGSĖJO MĖNESĮ. JAU GALIMA UŽSI-SAKYTI. PASINAUDOKIT PRIDEDAMA ATKARPA

Pirmąsias dienas tėviškėje puikiai praleidau, nes laikas bėgo nuostabiai greit; atėję kaimynai pasakojo karo metų ir politinių sąvartų išgyvenimus, klausinėjo mane apie tremtinių gyvenimą Sibire, nes ne vienas turėjo ten savo giminių ir draugų. Vėliau svečiai vis rečiau besirodė, nes visi turėjo savų bėdų. Greit vėl pasilikau viena su savo rūpesčiais, kaip reikės gyventi, kur apsistoti ir kaip kasdieninės duonos kąsnį užsidirbti.

Jau buvo aišku, kad savo gimtojoje Negirvoje negalėsiu pasilikti. Todėl nutariau tuojau aplankyti tėvų kapus, kurių kaulai ilsėjosi senajame Ariogalos kapinyne. Ėjau viena, nes nenorėjau, kad kas mane lydėtų ir man primintų paskutines sunkaus tėvų gyvenimo kelionės dienas. Norėjau tėvus susitikti be liudininkų, tik su savo mintimis ir skausminga gėla krūtinėje.

Po daugelio metų keliauju gimtojo kaimo laukais. Seniau čia buvo ežios ir takeliai, kurie vedė į kaimo kelią, o jis — į platųjį vieškelį Kaunas — Ariogala. Nepasitiko manęs ežių kiekiai su kvepiančiais čiobreliais, neužtikau dirvonėliuose ramiai bemiegančių snaudalių, nebūrė man laimės besišypsodama linksmutė laukų ramunėlė, tik vienišas pakelės kukalis lingavo man savo galvute ir skundėsi, kad kelio dulklės neduoda jam gyventi. Ežias ir dirvonėlius suvertė brigadininkų prievartaujami kolūkių artojai ir pakavojo verkiančias laukų gėlytes. Visur tvylo platūs komunistinio dvaro laukai.

Mano vaizduotė tiksliai atkuria prieš dvidešimt metų matytus paveikslus. Tačiau ne tie jau Negirvos laukai. Vienur pasigendū sodybos, kitur nesurandū pakelės beržų svyruonėlių. Jau nėra ir didžiosios šalikelės tuopos, kuri mane tėviškėn begrižtančią visada maloniai pasitikdavo ir vasaros karščiuose siūlydavo savo pavėsį. Kaimo keliūta ta pati, tik atrodo gerokai susiaurėjusi ir vietomis plūgo norago iškeveriota.

Jau ir vieškelis. Pasuku dešinin ir greitai prisartiū prie miestelio. Ariogala truputį padidėjusi. Pūrvė užstatyta naujais namukais. Kairėje pusėje riogso M. T. S.

Einu gerai pažįstama gatve. Ivanausko namai jau visai baigia griūti. Daug namų susenę, apleisti ir netaisomi, lyg juose niekas negyventų.

Artinuosi prie senųjų kapų. Širdis nerami ir mano akys nuklysta į mirusiųjų miestą. Mano vaikystės laikais, šalia kapinių, viename grūdų sandėlyje, laikinai buvo įruošta bažnyčia, nes didžioji parapijos šventovė per Pirmąjį Pasaulinį karą buvo sudeginta. Šiame akmenų statinyje aš priėjau prie pirmosios išpažinties ir komunijos. Dabar buvusi bažnytelė ir vėl paversta sandėliu.

Nepriklausomybės laikais Ariogalos parapija pasistatė naują šventovę. Per antrąjį karą nukentėjo bažnyčios bokštai, bet dabar jau atstatyti ir šnekučiuojasi su padangių klajūnais — debesėliais.

Besidairydama priėjau ir senąsias kapines. Zame-tas — akmenų tvora apaugusi žaliomis samanomis, vietomis išvirtusi ir akmenys tolokai nusiridę. Senieji kapai apleisti ir neprižiūrimi. Pamiršo juos artimieji ir veja užspaudė gėlytes.

Tyliai praveriu senus, geležinius ir rūdžių apkramtytus kapinių vartus. Tas pats vidurio kapinių kelias, kuris veda prie pakrypusios ir apkerpėjusios koplytėlės. Galiuką paėjusi, pasuku kairėn. Čia kur nors turi būti beržas ir aukštas ažuolinis kryžius, kurie daug metų saugojo mano senelio ir prosenelio kapus. Kryžiaus jau nėra, supuvęs ir išvirtęs. Nukirstas ir senasis beržas, kuris daug metų gedėjo čia ir kapus laistė sidabro rasos ašaromis. Gaila man beržo. Gal jau nuse-nęs ir perkaršęs buvo, ar gal kam nepatiko jo išdidumas.

Ieškau kelmo ir bijūnų kerų, iš kurių atpažinsiu savųjų kapus. Surandu aptriušusį kelmą ir išvystu vešliai augančius bijūnus. Tai čia ilsisi mano sengalvėliai: vienas kairėje, antras dešinėje pusėje senelių kapų. Stoviu be žado. Bereikšmis mano akių žvilgsnis glosto keturis žemės kauburėlius. Viduriniai jau veja apaugę ir neprižiūrimi, o motinos ir tėvo kapus puošia gėlytės.

Suklumpu ir pradedu melstis. Malda nutrūksta, krūtinėje kažkas tvinkčioja, maži šiurpuliukai laksto po visą kūną ir pradedu nejausti galvos odos. Truputį nusiraminiu. Vėl bandau melstis, bet šalti maldos žodžiai painiojasi ir aš jų visai nesuprantu, ir vėl susimaišau. Staiga susmunku ir klykiančiai pravirkstu. Apsikabinu šalta kapą ir verkiu ilgai, pasikukčiodama, sryguodama, kol pradedu visa drebėti. Išsiraudojus atsileidžia nervai, atsistojusi pabučiuoju ant tėvų kapų augančių bijūnų žiedus ir nusiraminiu. Nusišluostau ašaras ir jau rami palieku man taip mielus kapus.

Taip ir nepasimeldžiau pirmą kartą aplankiusi tėvų kapus. Pasirodo, kad gilus sielvartas ir geliantis skausmas neleidžia maldai susikaupti. Nuoširdžiai melstis galima tik ramiai nusiteikus ir susigyvenus su Apvaizdos skirta lemtimi.

Įžengiu į naujuosius kapus, kurie šliejasi prie senųjų. Čia visur matoma artimųjų ranka ir dar neužgijusios ilgesio žaizdos. Žemės kupsteliai eilėmis išrikiuoti, takeliai smėliu išbarstyti. Prie daugelio kapų rymo su užrašais kryžiai ir paminklai. Kapai gėlėmis apsodinti ir dažnas aptvertas tvorele.

Norėčiau susirasti partizano Gaizausko ir kitų čia besiilsinčių laisvės kovotojų kapus. Žmonės pasakė man, kur juos galiu atrasti, bet nesuradau. Juos žino tik artimieji ir gyvi išlikę kovos draugai, nes jų kapus dažnai papuošia puokštės gyvų gėlių. Jų dvasios čia dar ilgai gyvens ir ateinančioms kartoms primins kruvinus kovos kelius už tautos laisvę ir skatins ryžtą prireikus mestis kovos ugnin.

Pasuku Dubysos link, nes Ariogalos kapinynas guli jos pakrantėje. Nuplovė ji laisvės kovotojų kraujo klanus ir plaukia sau ramiai, tarytum nieko nebūtų mačiusi. Tačiau atrodo, kad ir ji kenčia, nes gerokai nusekusi ir susiaurėjusi. Skubėdama į Nemuną bučiuoja krantų smiltis ir šnekasi su dugno akmenėliais, o kartais išmazgoja žilvičių ir karklų palinkusias kasas.

Rimtai nusiteikusi pasiekiu centrinę gatvę. Per karą Ariogalos centras gerokai apdegingtas ir dar pilnai neatstatytas. Turgus iškeltas už miestelio, o jo vietoje įruoštas parkelis — prisodinta medžių ir klombos šypsoi gėlytės.

Parkelio pakraštėje stūkso gražūs mūriniai rūmai. Susitinku nepažįstamą vyrą ir klausiu:

— Kieno čia tokie šaunūs rūmai?

— Raikomas čia išsistatęs, — sako jis man, — užtai taip ir tviska, kaip dvaro palociai.

Ir dar jis mane šnekina:

— Grįžai?

— Grįžau!

— Tai labai blogai padarei.

— Kodėl?

— Amerikoje daug geresnis gyvenimas.

— Aš grįžau iš Sibiro.

— ?... — ir išsižiojo žmogelis iš nuostabos. Dar stabtelėjo. Pasižiūrėjome vienas į kitą ir nuėjome savais keliais. Aš jo visai nepažinau, greičiausia nepažino ir jis manęs.

Prieinu Grigo namą ir klausiu ten stovinčią moterį:

— Ar visi gyvena?

— Ne. Visi buvo išvežti Sibiran. Abu tėvai ten mirė, o Genė su vyru grįžo ir dabar čia gyvena.

Susitikau gatvėje dar vieną vyrą. Tas jau mane pažino.

— Stafune! — apsikabino ir pabučiavo. Tai buvo artimas kaimynas Jonas Baranauskas. Su juo pasišnekėjusi, pasukau namolei.

Jau ir Negirvos kaimvietė. 1910 metais kaimas išsiskirstė į vienkiemius, bet aš ir dabar žinau, kur stovėjo mano senelių gryčiutė. Štai ir obelis ta pati auga dar mano prosenolo sodinta. Atsisėdu po ja ir prie paširpusio kamieno priglaudžiu savo veidą.

Žmonės pamatę pasakys:

— Kvailiukė! — Tegu sau sako. Šiuo momentu man maloniau šnekėtis su senolių dvasiomis ir juos prisiminti. Iš bočių žemės maskoliai jų nevarys Sibiran.

Besėdėdama prisimenu motinos pasakojimą. Vargšas mano senolis ir jis skaudžiai nukentėjo nuo rusų. Prie Tytuvėnų jis turėjo didelį ūkį — palivarką. Aktyviai dalyvavo 1863 metų sukilime. Kazokams maištą numalšinus, sukilėliams pakvipto kartuvėmis ar Sibiru. Senolis paliko savo tėvų sodybą, pakeitęs vardą ir pavardę atsidangino Negirvon ir tapo užkuriu. Čia visą laiką ūkininkavo, laikė du šunis ir labai mėgo medžioti. Atvyko kaip stovi, bet su savim atsinešė degtinei laikyti ažuolinę bačkutę. Aš ją gerai prisimenu: daili, mažytė ir su špunteliu.

Senatvėje senolis užsiaugino barzdą, ir persirengęs elgeta nukeliavo aplankyti savo sodybos. Grįžęs iš kelionės prisipažino, kad jo tikrasis vardas Juozas ir jam mirus prašė maldose jį tik tuo vardu minėti.

Seniai lietuvius kentė ir dabar tebekenčia maskolių priespauda. Gal tik caro žandarai buvo truputį žmoniškesni ir masiškai mūsų tautos nenaikino.

Pasikeliu ir einu tėvų sodybon. Graudu žiūrėti į Negirvos viensėdžius. Jie skundžiasi praeiviams:

— Išdraskė mus, sudegino ir apiplėšė.

Susitinki pažįstamą kaimyną ir tas aimanuoja:

— Į kolūkius mus prievarta suvarė. Visą atėmė: gyvulius, žemės dirbimo įrankius ir trobas nusavino. Nieko mes dabar neturime, tik grytelninko daržiuoką ir karvutę. Kumečiais ir lažininkais mus pavertė.

Grįžusi iš Sibiro pradėjau klaidžioti senais takais, šnekėtis su nuskriaustais kaimynais ir prosenių dvasiomis.

GIRTO PATARIMAS

Besisvečiuodama Negirvoje susipažinau su Lietuvos kolūkių gyvenimu. Ne ką geriau ir čia, kaip Rusijos kolchozuose. Aplankiau gimines ir kituose kaimuose. Visi dirba už tas pačias maskoliškas kapeikas ir gramus pasturlakų.

Pradėjau dairytis ir pažįstamus klausinėti, kur geriau būtų man apsigyventi. Tėviškė jau užparduota

ir čia negaliu pasilikti. Mūsų ūkis Zarasų apskrityje likviduotas, trobos nugriautos ir nusivežta. Palikęs tik molinis tvartas su daržinėle ir klojimas, bet ir tie nusavinti. Visų ištremtųjų ar pabėgusių į užsienius turtas nusavintas, ūkiai likviduoti arba juose apgyvendinti "savi žmonės".

Kuriame nors kolūkyje, su pažįstamų rekomendacija, gal ir galėčiau apsigyventi, bet ne su mano sveikata plušti laukų brigadose ar sekti paskui javapiove. Kolūkiečiai visi kaip vienas nepataria kaime pasilikti, nes miestuose geriau gyventi.

Sužinojau, kad vienas mūsų kaimynas gyvena tolimame miestelyje. Jis buvo protingas žmogus ir gyvenimo nesėkmėse mokėdavo surasti išeitį. Kaimynas buvo taikus žmogus, patiriamas kantriai viską išklausydavo, patarėjui niekada nesipriešindavo ir su juo nesiginčydavo, bet likęs vienas viską apgalvodavo ir pasidarydavo savas išvadas. Ką nutaręs, savo nusistatymo nekeisdavo ir kitų patarimų neklausydavo. Gerai išeis ar blogai, bet atkakliai vykdavo savo sumanymą.

Nutariau jį aplankyti ir pasiklausti patarimo. Tylimas tai kelias, bet pas mane laiko marios ir dirbti dar niekas neverčia. Tik va, tas kasdieninės duonos kąsnis ir Lietuvoje nesimėto.

Nuvykusi susiradau kaimyną ir pasisveikinusi jam sakau:

— Tai kam palikai tėviškę ir išsidanginai net už keliasdešimt kilometrų?

— Tą padariau girto ruso patiriamas, nors kitų patarimais savo gyvenime labai nemėgau naudotis.

Išsišnekam ir jis man viską atvirai išsipasakoja, su pastaba, kad tik nuo komunizmo nukentėjusiais jis pasitiki ir neslepia savo nuomonės.

Raudonajai armijai antrą kartą užplūdus Lietuvą ir prasidėjus antrajam bolševikmečiui, vėl grįžo netikri laikai. Kartą pas jį Negirvon užvažiaavęs jau pagyvenęs sovietinės armijos karininkas. Kaimynas mokėjo rusiškai, tai su juo ir išsišnekėjo. Svečias, atrodė, niekur neskuba, tai žmonai liepė paruošti pietus ir maskolėnų gerai pavaišino. Išgėręs ir jau gerokai apsinėšęs, svečias pasidarė šnekus ir atvėrė savo rusišką "dūšią". Jis trumpai nupasakojo Rusijos žmonių gyvenimą, bet ypatingą dėmesį kreipė į kolchozninkų buitį. Ant galo trumpas svečio patarimas:

— Parduok, kol dar nevēlu, gyvulius, likviduok savo turtą ir, ką sugriebęs, kelkis miestan gyventi. Vėliau viską pasiims kolchozas ir neišleis kitur apsigyventi.

Kaimynas kelias dienas galvojo ir svarstė tą ruso patarimą. Naktis nemigo. Labai jau sunku skirtis su tėviške, gaila išparduoti savo išaugintus gyvulius, gaila palikti sodą ir klevų ir kaštanų gaių pavėsį.

Baisu pirmajam išsišokti. Nepataikysiu, tai vėliau visas kaimas iš tavęs šaipysis. O čia dar žmonių šnekos, kad ilgai taip nebus, kad viskas pasikeis, kėlė ir žadino netikrą viltį. Nuolatinis žmonos zirzimas ir vaikų protestai, stabdė pasiryžimą mįslei. Labai sunku pačiam pirmajam keisti konservatyvų Lietuvos ūkininko gyvenimą ir jį pasukti nežinoma kryptimi. Bet reikia veikti, nes taip sako nujautimas ir girto ruso patarimas.

Parduoda gyvulius ir visą ūkio inventorių, kitas gėrybes išsiveža su savim ir išsikrausto gyventi į tolimą miestelį. Čia įsigyja sklypą, nusiperka klojimą ir iš jo pasistato gyvenamą namą. Vėliau gauna valdišką darbą su keturiais šimtais rublių mėnesinio atlyginimo. Mažoka, nes vaikai mokosi, o senieji rubliai pigūs ir iš algos sunku šeimai išmisti. Reikia ieškoti papildomo pragyvenimui šaltinio. Pradeda nelegaliai pardavinėti krūminę. Prie išgėrimo reikia užkandos, tai ir maisto kombinavimas neišvengiamas.

Pirmiausia susipažįsta su vietos milicija ir duoda jiems apčiuopiamą kyšį. Dažnai "pareigūnams" užkiša gerkles, kad tylėtų ir užpilia akis, kad nieko nematytų, o artėjant pavojui įspėtų.

Patiko draugams veltui išgerti ir užkasti. Dažnokai lankosi, bet ką darysi, susiraukęs kenčia, bet šeria tvarkos dabotojus ir rimties nešėjus.

SIBIRO TREMTINĖS UŽRAŠAI...

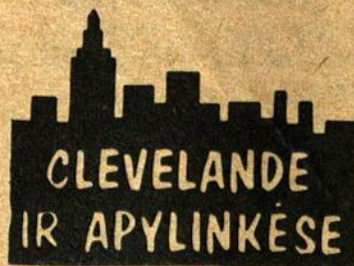
DIRVA
6907 Superior Ave.
Cleveland, Ohio 44103

Siunčiu ..... dol. ir prašau atsiųsti Stefanijos Rūkienės atsiminimų II dalį "Grįžimas į laisvę".

..... egz. kietais viršeliais, kaina 6 doleriai;

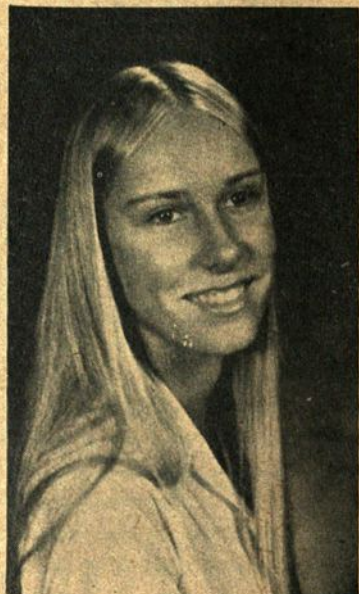
.... egz. paprastais viršeliais su aplanku, kaina 5 doleriai

Mano adresas: .....
(pavardė ir vardas)
.....
(namo numeris ir gatvė)
.....
(miestas ir valstybė, zip Nr.)

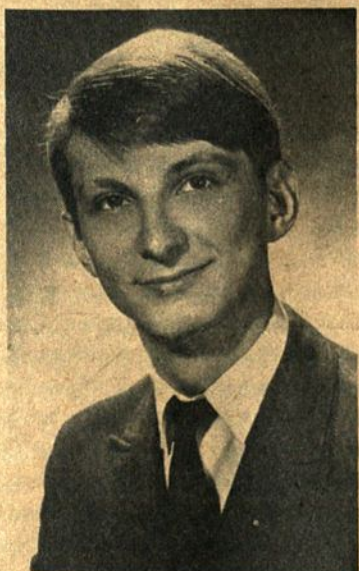

1970 metų abiturientai

• **ABITURIENTŲ** pristatymas lietuvių visuomeni i vyks rugsėjo 12 d., šeštadienį, Clevelande Pick Carter viešbutyje. Meninę programą išpildys patys abiturientai. Režisuoja Petras Mazelis.

Ingrida Faulinaitytė

Algirdas Nasvytis

Danutė Gaižutytė

Kęstutis Karsokas

(Kitame Dirvos numeryje bus daugiau)

GRAŽIAI PAVYKUSI KLUBO GEGUŽINĖ

Lietuvių Piliiečių Klubo gegužinė sekmadienį St. Joseph parke sutraukė gal daugiau negu penkis šimtus lietuvių, ir tik klubo gegužinė gali pasimatyti ir su savo sponsoriais naujakuriai, nes senesnieji clevelandiečiai naujakurių parengimuose retas kuris pasirodo.

Žmonių skaičiaus dalyvavimu ir biznio atžvilgiu gegužinė pavyko puikiai. Suvažiavo iš plačių Clevelando apylinkių linksmi laiką praleisiant.

Buvo ir svečių iš toliau -- trejetas net iš labai toli: J. Pukteris su žmona iš Montrealio, lankę čia savo draugus, ir Juozas Sabas iš Stuttgarto, Vokietijos, viešėjęs pas Vl. Dautą.

Kita svarbi šios gegužinės dalis buvo tai parodymas naujų Lietuvių Namų planų, kurie buvo iškabinti pamatymui dalyviams. Vėliau valdybos nariai panaudodami garsiakalbį padarė pranešimus apie tolesnę veiklą namų reikalu.

Sklypas, kaip jau žinoma, yra, statybos darbai ruošiamasi pradėti. Juozas Stempužis, dr. E. Lenkauskas, Pr. Stempužis ir kiti pasikeisdami paskelbė kiek jau turima kapitalo, kiek tūkstančių dolerių jau sukelta, kiek pasižadėjimų turi, ir ten pat kvietė ir gavo daugiau naujų pasižadėjimų; jų buvo po tūkstantį ir daugiau; ten pat naujų pasižadėjimų gauta keli tūkstančiai dolerių.

Piniginius laimėjimus kuriuos ten pat laimintieji gavo, paskelbs vėliau. (k)

• **DANUTĖ ČIUBERKYTĖ**, Reginos ir Jono Čiuberkių duktė, susituokia su Jonu Grigaliūnu, Antaninos ir Jono Grigaliūnų sūnumi. Sutoktūvių apeigos įvyks šį šeštadienį, rugpjūčio 15 d. 3 val. po pietų šv. Jurgio parapijos bažnyčioje. Vaisės įvyks 7:30 v.v. Greenmont Party Center 4270 Monticello Blvd., South Euclide.

Danutė Čiuberkytė priklauso Korp! Neo-Lithuania, o Jonas Grigaliūnas skautų organizacijai. Abu veiks jaunimo organizacijose.

• **ALT S-GOS CLEVELANDO SKYRIAUS** gegužinė įvyks rugpjūčio 23 d. Vlado Dauto sodyboje, 2971 Bishop Rd.

Jeigu pasitaikytų lietingas oras, skyriaus pirmininkas Garmus ir ponis kviečia atvažiuoti į jų namus draugiškam popiečiui praleisti. Adresas: 24584 Chardon Road.

• **LB I ir II apyl.** valdybos dėkoja A.L. Jonaičiui, Z. Taručiuui, K. Gaižučiuui, J. Gudėnuui, V. Benokraičiui ir M. Aukštuoliui už pavyzdinį atliktą darbą pravedant LB rinkimus Clevelande.

• "Zukis Puikis" įdomių pasakų plokštelė vaikams jau gauta Clevelande. Kaina 5 dol. Norintieji įsigyti kreipiasi į p. Ingridą Bubleienę, tel. 481-8854.

• **ONA BALTRUKONIENĖ**, senosios kartos lietuvė, kurios namuose buvo įsteigta Santaika-Dirva, nuo susižeidimų labai nesveikuoja ir yra nuolatinėje gydytojo priežiūroje. Ji tačiau labai nori pasitaisyti nors tiek, kad galėtų dalyvauti Dirvos bankete rugs. 26 d. Dirvos vakarų, jau ir senyvam savam amžiuje, stengėsi niekad neapleisti.

Ji yra globoje savo dviejų dukterų, Alvinos, kuri gyvena su motina, ir Elenos Schneiderienės. Trečia jos duktė, Julė, gyvena Baltimorėje, plačiai žinoma veikėja, poeto adv. Nado Rastenio žmona. Liudvikas P. Baltrukonis, vienas iš ankstyvos lietuvių kolonijos buvusių stambių biznierių, mirė prieš keliolika metų.

Linkėtina p. Onai Baltrukonienei greitai pasveikti.

• **Agonija, J.** Gliaudos plačiausiai skaitomas romanas, vaizduojantis Nepriklausomos Lietuvos paskutiniuosius dienas, ir kitos liet. knygos bei plokštelės, gaunamos Patria krautuvėje, 794 E. 185 St., Clevelande.

• **HENRY W. BLAZY**, Clevelande Beverage Distributors, Inc. prezidentas, praeitą sekmadienį rugpjūčio 2 d. mirė sulaukęs 63 m. amžiaus.

Jo įkurtoji Beverage Distributors Inc. remia svetimom kalbom leidžiamus Clevelande laikraščius, jų tarpe ir Dirvą, skelbimais, kaip tai Stroh's alaus ir kt. Blazy buvo kilęs iš senos giminės, kuri į Ameriką atsikėlė 1840 m.

• **Lietuvių Krikščionių Demokratų Sąjungos** trimetinės konferencijos proga, šių metų rugpjūčio mėn. 14 ir 15 d., penktadienį, 7 val. vak. ir šeštadienį, 4 val. p. p. šv. Jurgio salėje įvyks simpoziumas tema: "Krikščionis ir komunistas kovoje už žmogų".

Sekmadienį, rugpjūčio 16 d., 12 val., parapijos salėje, po šv. Mišių įvyks konferencijos užbaigiamasis banketas.

L.K.D.S. Clevelando skyriaus valdyba maloniai kviečia Clevelando lietuvių visuomenę simpoziume ir konferencijos bankete dalyvauti.

• **SLA 136 kuopos** rengiama gegužinė įvyks rugpjūčio 16 d. prielankaus dr. J. Mačio sodyboje, 17902 Nottingham Rd. Pradžia 1 val.

• **CLEVELANDO ARENOJE** šį ketvirtadienį, rugpjūčio 13 d. 8 v.v. wrestling imtynėse susitikis Arkansaso profesinis imtininkas Haystack Calhoun, vadinas mamutu (620 sv.) su JAV čempionu The Sheik. Be to, bus ir kitų garsių imtininkų. Bilietai nuo 4 iki 2 dol. gaunami Arenoje.

PARDUODAMAS NAMAS

Savininkas parduoda 6 kambarių kolonialinį namą, su ungiakuriu, pavėsio medžiais, 300 pėdų sklypas, prie Lake Shore Blvd. ir E. 185 St. Pėsčiom pasiekama Villa Angela ir St. Joseph's Highschool. 18108 Windward Rd. \$18,500. Skam binti tel. 531-4697.

Short order ook, must be fast. Monday to Friday 11 a. m. to 2 p. m Call EN 1-8997. (59-60)

SUPERIOR SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

MOKA AUKŠTAS PALŪKANAS UŽ PADETUS INDĖLIUS.

Už paprastus indėlius moka **5%**

Už įvairius taupymo sertifikatus moka

5 1/4% iki 6%

Visiems indėliams valdžios apdrauda pakelta iki \$20,000.00.

Teiraukitės bet kuriame SUPERIOR SAVINGS skyriuje dėl taupymo sąlygų ir Jums bus paaiškinta, kokį taupymo būdą pasirinkti, kad gavus didžiausias palūkanas.

SUPERIOR SAVINGS skyriai:

798 EAST 185th STREET
Telephone 481-8552

6712 SUPERIOR AVENUE
Telephone 431-2497

13515 EUCLID AVENUE
At Superior — (Near Rapid)
Telephone 681-8100

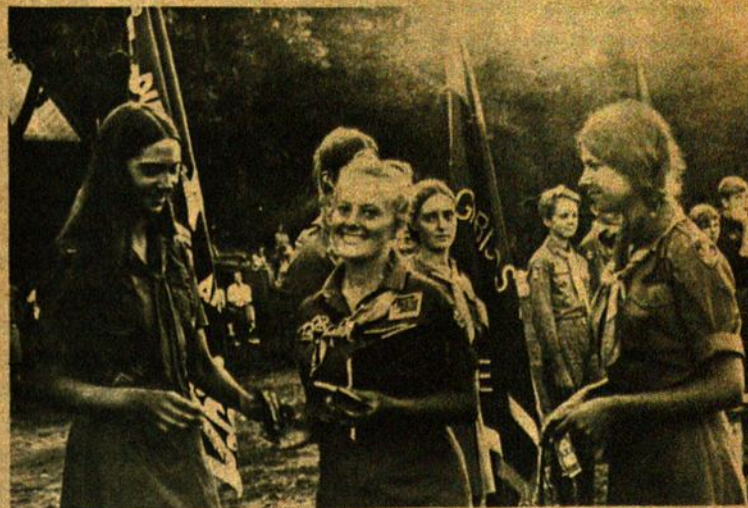
DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

Dirvos bendradarbis V. Bacevičius, stovyklavęs Romuvoje, pagamino ir išgraviravo odines pinigines, kurias įteikė dešimčiai sportininkams ir sportininkams. Nuotraukoje vyr. skautė I. Karesejienė įteikia V. Bacevičiaus dovaną R. Pilipavičiūtei.

AKRON

SLA GEGUŽINĖ

SLA 198-354 kuopos Akrono rugpjūčio 2 dieną surengė metinę gegužinę, kuri įvyko prie puikaus ežero, N. Tucker sodyboje, tuoj už Cuyahoga Falls, Ohio. Diena pasitaikė labai graži, todėl į gegužinę susirinko nemažai svečių. Jų tarpe matėsi ne tik vietiniai SLA nariai, bet ir daugelis atvykusių iš Clevelando ir kitų apylinkių.

Čia puikiai darbavosi prie valgių prirėngimo ir bufeto pirmininkas Pranas Baldauskas, jo žmonelė Stasė, dukrelė Birutė, N. Lawrence, Adelė Aleknienė, Lawrence ir kiti.

Kadaigi gegužinė įvyko prie pat ežero, todėl buvo didelis malonumas pasivažinėti puikiai įrengtu laivu. Tų ežerų čia yra daug. Svarbiausia, kad jie vienas su kitu yra susijungę. Taigi, jeigu norėtume juos visus apvažiuoti reikėtų praleisti visą dieną, todėl mes pasitenkinome kelių valandų laikotarpiu.

Mūsų navigatorius buvo Nellie Tucker, tai puiki ir energinga lietuvaitė, gimusi ir užaugusi Pittsburghe.

Pavakaryje įvyko trumpa programėlė. Jos metu įdomią kalbą pasakė, čia atvykęs, SLA prezidentas Povilas P. Dargis. Kadangi Pittsburghas yra visai netoli nuo Akrono, mes pageidautume, kad SLA prezidentas dažniau pas mus atvažiuotų. Jo kalba buvo rimta ir pamokanti. Tas mums SLA nariams sutei-

kia daugiau žinių apie mūsų organizaciją, ir žinoma tas pridoda mums daugiau energijos dirbti SLA labui, ypač prirašant naujus narius į Susivienijimą.

Saulutei leidžiantis atsiveikinę su šeiminkais patraukėme namų link.

Šia proga norime išreikšti širdingą padėką pirm. Pranui Baldauskui, jo žmonelei ir dukrai už jų parodytą lietuvišką nuosirdumą ir vaišingumą, o taip pat dėkojame kuopos valdybai už puikiai surengtą gegužinę, kurioje galėjome linksmi praleisti sekmadienio popietę. (gb)

• **Sovietai** planuoja pristatyti sprausmini lėktuvą dvigubai didesnę už Boeing 747, kuris galėtų paimti 1000 keleivių. Įdomu, kuri vakarų krašto lėktuvų bendrovė sutiks uždėti savo užrašą ant Tupolevo ar Iliušino?

FEMALE

WANTED
FACTORY HELP
FOR ALL 3 SHIFTS

Good clean, steady work, in modern plastic plant.
Paid holidays, vacation & hospitalization. Westside location.

AMERICAN PLASTICS CO.
4677 MANUFACTURING RD.
CLEVELAND, OHIO
267-7111

(55-64)

WOMEN

FACTORY WORK

Steady work, overtime, vacation, Blue Cross and pension.

Call Steve Simon
FREEMAN MFG. CO.
1315 Main Ave.
(Near W. 25th St. & Detroit)
Cleveland, Ohio
621-9624

(57-59)

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIK & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYS MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO

2533 W. 71 St. Tel GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS

1410 S. 50 Ave., Tel TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLYČIOS

• **Apdraudos reikalais** geriausias patarnavimus gausite kreipdamiesi į Z. Obelenį tel. 531-2211.

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

MOKYTOJŲ STUDIJŲ SAVAITĖ

Lietuviškojo švietimo problemoms svarstyti ir spręsti bei mokytojams tobulintis JAV LB švietimo taryba rengia mokytojų studijų savaites. Šią vasarą ji bus vėl Dainavoje nuo rugpiūčio 16 ligi 23 d., ketvirtoji iš eilės, rengiama bendromis Kanados ir JAV LB švietimo vadovybių jėgomis.

Rūpestingai planuojamos ir svarstydamos svarbiausias bei opiausias klausimus, jos nuo pat pradžios susilaukė gyvo pritarimo ir įvertinimo visų mokytojų, tiek jaunųjų, tiek vyresniųjų, ir mokytojų tobulinimosi darbe užėmė aiškų ir didelį vaidmenį.

Pirmojoje buvo aptarti vadovėliai, pratimai ir pagrindiniai metodiniai klausimai, antroje -- išnagrinėtos programos, trečiojoje leistas į gilesnį paskirų dalykų svarstymą, skiriant reikiamą vietą pačiai lietuvių kalbai.

Šią vasarą studijos praplečiamos pridėdant atskirą programą akademiniam jaunimui, norinčiam pagilinti lietuvių kalbą bei lituanistikos žinias. Programą praves prof. A. Salys, dr. I. Gražytė, T. Antanaitis, L. Barauskas, St. Barzdukas ir L. Dambriūnas.

Mokytojams skirtoje programoje prof. A. Salys duos eilę itin idomių lietuvių k. paskaitų (kodėl lietuvių kalba yra svarbi indoeuropiečių kalbų tarties taisykloms, žodyno gausinimas ir švarinimas, žodžio kirčio kilnojumas, žodžio lyčių vartojimo ydos) bei praves seminarus, dr. R. Kriauciūnas nagrinės šių dienų jaunuolio psichologiją, dr. I. Gražytė iškels dabartinius lietuvių rašytojus, kurių veikalus turėtų mūsū moksleiviai skaityti, P. Balčiūnas, viešosios aukštesniosios mokyklos direktorius Kanadoje, kalbės apie šio meto mokinius, nes reikia juos suprasti, norint juos paveikti, D. Oranaitė -- kaip pritaikyti vietinių mokyklų metodus lietuviškose mokyklose, o Chicagos pedagogo

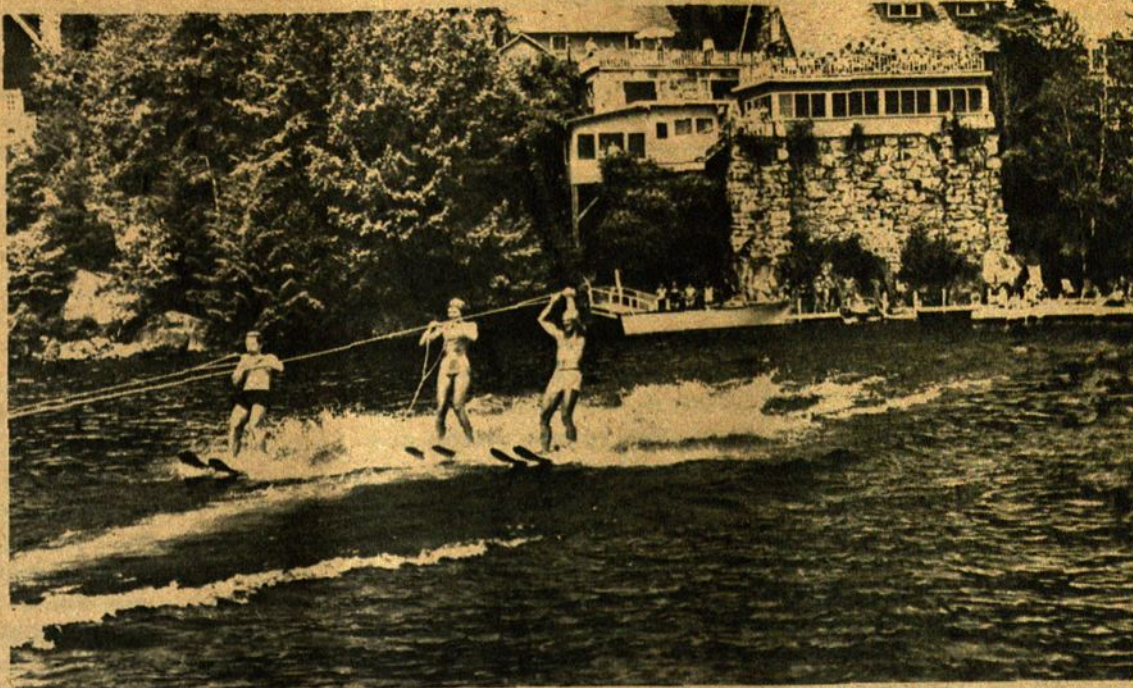
ginio lituanistikos instituto auklėtiniai G. Aukštutolis, L. Grybauskaitė, R. Pliplytė ir L. Raslaivičius bendrai ieškos būdų, kaip pagerinti mūsų mokyklas. J. Čeponkutė nagrinės skaitymo ir skaitybos klausimus, kun. J. Vaišnys, S.J., supažindins su religinio auklėjimo problemomis, L. Sagys, "Grandinėšės" vadovas, kalbės apie meninių vienetų organizavimą ir išlaikymą, o F. Strolia apie lietuvišką dainą jaunimui, kurios jama tinka ir patinka. Prof. J. Meškauskas kalbės ryšių su Lietuva klausimu, V. Kamantas praves su mokyklų ir organizacijų atstovais visos dienos simpoziumą apie lietuvišką mokyklą ir jaunimo organizacijas jų vietai ir tarpusavio santykiams lietuviškojo ugdymo darbe nusistatyti. Kanados ir JAV lietuviškojo švietimo vadovybės painformuos dalyvius, kas šiuo metu daroma ir planuojama, o mokyklų vedėjai bei atstovai -- apie savo mokyklų darbus, laimėjimus ir rūpesčius. Vakarami skiriami partizanams, literatūrai, susipažinimui, dainoms, laulėms.

Savaitės kapelionu bus kun. Degutis iš Kanados, talkinamas "Laiškų Lietuviams" redaktorius kun. J. Vaišnio ir Vasario 16 gimnazijos jaunu mokytojo kun. H. Šulco. Programai vadovauja Pr. Joga ir J. Andriulis, o ūkiniais reikalais rūpinasi H. Bankaitis ir Alg. Vaičiūnas.

Darbo kursuose daug, bet dirbama su tokiu nuosirdumu, kad, anot jaunos mokytojos G. Ivaškienės, susidaro tokia nuotaika, kad norisi ir kitais metais vėl atvažiuoti. Kviečiami visi mokytojai, tėvai, bendruomenės nariai atvažiuoti ir vietoje tuo išitikinti ir savo įnašuprie studijų savaitės pasisekimo prisidėti.

J. Kavaliūnas

• SOL. JONAS VAZNELIS, mūsų vienintelis bosas solistas, kuris labai plačiai pasireiškia su savo koncertais JAV ir Kanados lietuviams,

Šioje gražioje Blue Water Manor, p. Slyvinų vasarvietėje, nuo š. m. rugpiūčio 30 iki rugsėjo 6 d. įvyks neolituonų stovykla. Plačiau skaitykite Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdybos pranešime.

klausytojų labai mėgiama dėl savo plataus balso ir gražaus tembro, kartu su kitais operos solistais atliks jubiliejiname Ateitininkų Federacijos koncerte Orchestra Hall rugsėjo 5 d. gerojo prižiūrėtojo partiją iš operos Fidelio su simfoniniu orkestru, diriguojamu maestro V. Marijošiaus.

• SKAUTIJA biuletėnis, leidžiamas Lietuvių Skautų Sąjungos, Nr. 2 išėjo iš spaudos padidintas, 28 psl. Šiam e numeryje yra šie skyriai: Skautija, Gabija, Krivulė, Ad Meliora ir Skautybė. Skautiją redaguoja A. Saulaitis. Administruoja K. Šimėnas, 45 Albin St., Dorchester, Mass. 02124. Spaudė Vilties spaustuvė.

AUKOTOJŲ SĄRAŠAS

Č. Gedgaudo knygai "Mūsų praeitis beieškant".

Dr. M. Devenis, Santa Monica, Calif. — \$100.00; dr. J. S. Kriauciūnas, Toledo, Ohio — \$20.00; A. Ambraziejus, Los Angeles, Calif.; J. Balnionis, Chicago, Ill.; dr. Birutė Girnius, Detroit, Mich.; V. Janušonis, Milwaukee, Wis.; Vl. Kiaunė, Easton, Pa.; St. Mačys, Cleveland, Ohio; A. Mironas, Santa Monica, Calif.; E. Musteikienė, Detroit, Mich.; Anis Rukas, Miami, Fla.; M. Senulis, Paterson, N. J.; G. Tamkūtonis, Chicago, Ill.; Alf. Valavičius, Los Angeles, Cal.; Iz. Vasyliūnas, Somerville, Mass., po \$15.00; kun. M. Preikšaitis, Los Angeles, Calif. — \$10.00.

Šios aukos yra įneštos į Santa Monicos Banko ein. sąskaitą Nr. 0009.

Laukiame daugiau aukų.

J. Kutra

"Mūsų praeitis beieškant" Leidimo komiteto išd.

RUOŠKIMĖS Į NEOLITUONŲ STOVYKLĄ

L.S.T. Korp! NEO-LITHUANIA kviečia visus korporantus ir Tautinio Akademinių Sambūrio narius su šeimomis, draugais ir bičiuliais registruotis vykti į stovyklą, kuri įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 30 d. iki rugsėjo mėn. 6 d. gražioje BLUE WATER MANOR, Diamond Point, N. Y. 12824. Tel. (518) 644-5071.

Norintieji vykti į stovyklą prašomi skubiai registruotis pas Bronių Kasakaitį, 7150 So. Spaulding Ave., Chicago, Ill. 60629; tel. 778-7707.

Laiku neužsiregistravę gali nepatekti į stovyklą, nes vasarvietės šeiminkė reikalauja, kad būtų jai duota žinios apie stovyklautojus bent dvi savaites prieš stovyklai prasidedant ir, kad kiekvienas stovyklautojas įmokėtų po 10 dolerių stovyklos užstatą. Mokestis už pilną (7 d.) stovyklavimo laiką \$99.69 (įskaitant maistą, tris kart per dieną, taksus ir arbatpinigius). Stovyklaujantieji nepilną laiką moka į dieną po \$12.85 plus taksus ir arbatpinigius.

L.S.T. Korp! Neo-Lithuania Vyr. Valdyba

KALIFORNIJOS LIETUVIŲ ŽINIOS

GRAZI IR REIKŠMINGA SUKAKTIS

Ilgametis ir nuolatinis DIRVOS bendradarbis Dany Mekišius atšventė savo 70 gimtadienį artimų draugų ir prietelių širdingai pasveikintas. Kartu savo vardadienį atšventė jo žmona Ona Papiirtytė-Mekišienė. Abu yra kilę iš Tauragnų apylinkių, anksčiau gyveno Clevelande. Jau vienuolika metų yra išėję pensijon, tačiau nesėdi palmių pavėsyje, bet bendram lietuviškam veikimui skiria visą savo atspėjimą laiką, nuolatini dėmesį ir gausias pinigines aukas. Randa dar ir laiko bendradarbiauti spaudoje.

D. Mekišius yra buvęs aukštas policijos pareigūnas įvairiose gražiosios Aukštaitijos vietovėse. Pareigingumo dėka yra pasiekęs gražių laimėjimų. Jo energijos dėka maža Kalifornijos Long Beach bendruomenė yra pralenkusi daug didelių vietovių lėšų telkime Lietuvių Fondui. Vietovei paskirta kvota baigiama surinkti. Vietinės Lietuvių Bendruomenės organizavimas ir nuolatinis jos budinimas yra viena jo pagrindinių veiklos sričių. Daugelis skaitančiųjų laikraščius nuolat mato veiklią Long Beach koloniją. Išpūdis labai geras ir atrodo, kad kolonija labai gausi savo nariais. Nariai skaičiuojami ant pirštų, tačiau gražaus pavyzdžio paskatinti, lietuviai renkasi iš plačių apylinkių. Atvažiuoja ten todėl, kad gali pabendrauti

GRANDINĖLĖS RĖMĖJAMS CHICAGOJE

Liepos 30 ir rugpiūčio 3 d.d. buvo gauta iš P. Petručio chichagiečių aukotojų sąrašai, čekiai ir pinigai. Viso 801.00 doleris. Visiems aukojusiems pakvitavimai ir padėkos laiški jau išsiųsti. Tiems, kurių adresai nebuvo gauti, pakvitavimai išsiųsti P. Petručio adresu.

Liudas Sagys
Grandinėšės vedėjas

HAMILTONO LIETUVIŲ ŽINIOS

• Tautos šventės minėjimas ir kartu pirmas rudens parngimas yra ruošiamas vietos Tautos Fondo sk. valdybos rugsėjo mėn. 12 d. Jaunimo Centre. Meninę programos dalį išpildys Londono Baltijos ansamblis. Bus vaišės su gausiu bufetu, o linksmiems šokiams gros V. Babecko orkestras. Ta pačia proga bus užbaigtas T. Fondo piniginis važius. Nepilnai surinktais daviniais, mūsų kolonijoje jau surinkta apie 850 dol.

• Iš sėkmingos kelionės po vakarinę Kanadą grįžo Gyvataro ansamblio šokėjai. Dalis jų paliko svečiuotis pas Vancouverio lietuvius ir į Hamiltoną sugrįžo tik po kelių savaičių.

• Eidamas 69 m. mirė ats. maj. a. a. Juozas Šarūnas. Velionis buvo šio laikraščio bendradarbis, rašydamas daugiausiai karškiais ir politiniais klausimais, o taip pat, dalyvaudamas ramovėnų veikloje, eidamas vienus metus Hamiltono Ramovės sk. pirminko pareigas. Mūsų užuojauta žmonai ir giminėms.

• Numatomos vestuvės K. Žukausko su torontiete G. Mitelaite (Toronto Priskėlimo par. bažnyčioje) ir V. Beniūšio su V. Paškevičiūte vietos V. A. bažnyčioje.

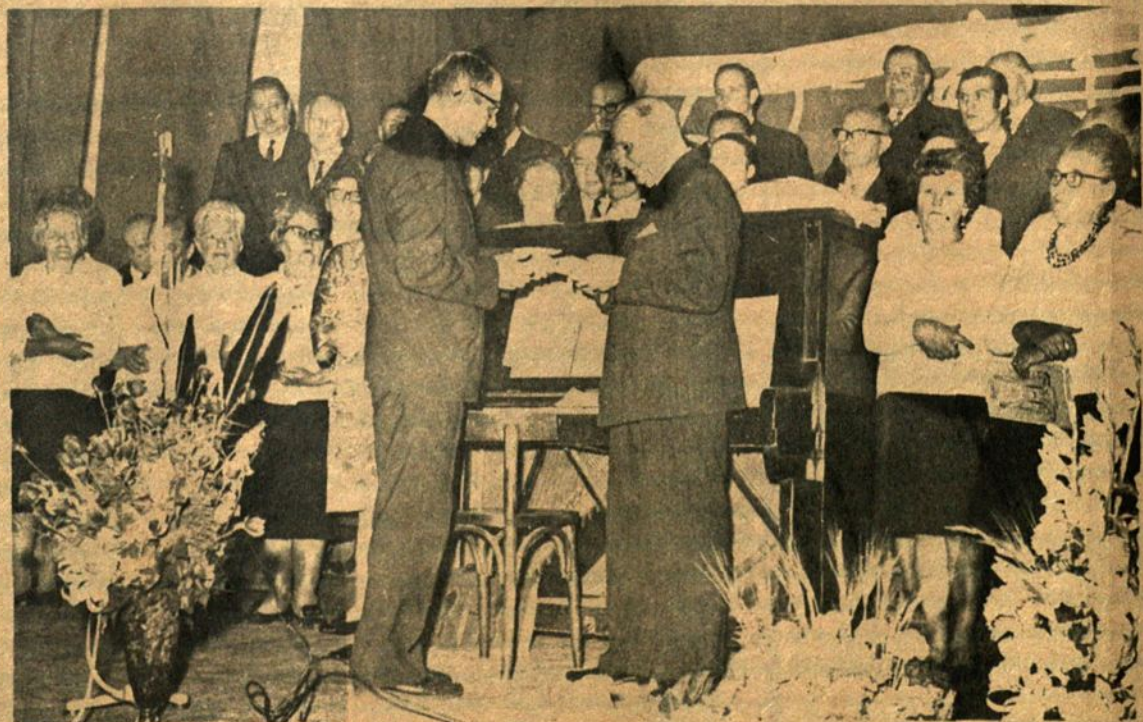
• Pas St. ir O. Bakšius iš Lietuvos atvyko jų sūnus Laimutis. Vietos dienraštis "The Spectator" įdėjo platų straipsnį ir nuotrauką pažymėdamas, kad Hamiltone esame 150 lietuvių, kurių vaikai gyvena už geležinės uždangos. Jie turi labai mažai vilčių susijungti bendram gyvenimui su tėvais Hamiltone. Inž. Laimutis Bakšys korespondentui pareiškė, kad jis nenorėtų Kanadoje gyventi, nes Lietuvoje likusi žmona ir dukterė. Be to, jis gyvenęs neblogai, neturi kuo nusiskusti, gauna stipendiją. Tačiau svečias buvo nustebintas "prašmatniu" tėvų gyvenimu ir kaip Laimutis pareiškė korespondentui, jie gyveną žymiai geriau, negu jis tikėjosi. Kai jis grįš atgal į Lietuvą, visi jo draugai klausinės apie Kanadą, tačiau jiems visiems Laimutis sakysiąs tik teisybę.

• Tas pats dienraštis liepos mėn. 25 d. knygų apžvalgos sk. rašo (Abel, Luise Bernikov, Frident Press), kad garsusis šnipas R. Abel sieną iš Kanados į JAV peržengė prie Detroito, turėdamas Amerikos lietuvių Andriaus Kajočio pasą. Šis Detroito lietuvis 1947 m. buvo nuykęs į Lietuvą ir ten pasimirė. Sovietai lietuvių pasą kažkokių būdu išgavo ir jį panaudojo garsiajam šnipui. Negali būti kalbos, kad Abelis turėjo būti susipažinęs su Lietuva ir mokėti lietuvių kalbą, nes juk galėjo pasitaikyti lietuvių kilmės amerikietis muitininkas, užkalbindamas jį lietuviškai. O Sov. Sąj. šnipai yra viskam paruoštas, kad greičiausiai ir R. Abelis buvo paruoštas žinioni apie Lietuvą ir mokėdamas lietuvių kalbą.

• Atostogos palietė ir Hamiltoną. Visuomėnė veikla yra beveik apmirusi, nes daugumas hamiltoniečių yra išvykę prie Ontario ar Erie ežerų, arba lanko savo gimines ir pažįstamus JAV.

K. B.

SECOND SHIFT Supervisor for Die Cast Plant. Must have good technical ability and be able to get parts running to standard. Contact Shirley Bacon for appointment. DENHAM MANUFACTURING 120 Pere Marquette St. Big Rapids, Mich. 616-796-8673

Argentinoje Šv. Cecilijos lietuvių choras šiais metais minėjo savo veiklos 40 metų sukaktį. Ta proga, per surengtą koncertą, kun. Steigvyta įteikė dovanėlę nemulstamam choro vedėjui V. Rymavičiui, kuris visą laiką vadovauja.

A. Kirstuko nuotrauka

M A L E

WANTED AT ONCE JOURNEYMAN ELECTRICIANS

Able to work any shift. Must have either UAW Journeyman's card or documented proof of eight years experience. Steady work and some overtime. Fringe benefits.

WHITE PRODUCTS MIDDLEVILLE, MICH. (56-62)

WANTED 1ST CLASS SKILLED AUTOMATIC SCREW MACHINE OPERATORS on DAVENPORT MACHINES Must have job shop experience & able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Top rates. Fringe benefits & overtime. Call (313) 287-3550 21300 EUREKA RD. TAYLOR, MICH. (54-60)

FORMEN For meat processing & sausage dept. also smoked meats, curing, boning and smoking. Steady work, good salary & liberal fringe benefits

Contact Fred Brent PETERS SAUSAGE COMPANY 5454 W. Vernor Highway Detroit, Mich. (313) 826-5030 An Equal Opportunity Employer (58-67)

(58-62)